

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Bakalářská práce

2021

Veronika Bulínová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Veronika Bulínová

Anna Malinová a operace Anthropoid

Bakalářská práce

Vedoucí práce: PhDr. Milada Sekyrková, CSc.

Praha 2021

Prohlašuji, že jsem práci vypracoval/a samostatně. Všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 30. dubna 2021

.....

Veronika Bulínová

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla velice poděkovat PhDr. Miladě Sekyrkové, CSc za její laskavý přístup při vedení mé práce, za její cenné rady a připomínky. Dále bych chtěla poděkovat paní Zuzaně Dohnalové, za příjemný rozhovor a asistenci při mapování života její babičky, Anny Malinové.

Obsah

1	ÚVOD.....	6
1.1	Cíl práce.....	6
1.2	Prameny.....	9
2	SKUPINA ANTHROPOID.....	11
2.1	Josef Gabčík.....	11
2.2	Jan Kubiš.....	13
2.3	Další parašutisté, kterých se dotkla operace Anthropoid.....	15
2.4	Výsadek operace Anthropoid.....	17
3	ATENTÁT.....	19
3.1	V protektorátu.....	19
3.2	Reinhard Heydrich.....	21
3.3	Samotná akce.....	22
4	UDÁLOSTI PO ATENTÁTU.....	26
4.1	Pátrání po parašutistech.....	26
4.2	Boj v kostele.....	28
4.2.1	První fáze.....	28
4.2.2	Druhá fáze.....	29
5	NACISTICKÁ ODVETA ATENTÁTU.....	32
5.1	Lidice.....	32
5.1.1	Osudný dopis.....	32
5.1.2	Vypálení Lidic.....	33
5.2	Ležáky.....	35
5.2.1	LIBUŠE.....	35
5.2.2	Vypálení Ležáků.....	36
6	ANNA MALINOVÁ.....	38
6.1	Dětství.....	38
6.2	Praha.....	40
6.3	Odboj.....	42
6.3.1	Vztah Josefa Gabčíka a Anny Malinové.....	44
6.4	Zatčení.....	46
6.5	Terezín, poté Mauthausen.....	48
6.6	Další osudy rodiny Malinovy a Komárkovy.....	50
7	ZÁVĚR.....	52
8	SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY.....	54

8.1	Archivní prameny.....	54
8.2	Články a dobový tisk.....	54
8.3	Disertační práce.....	54
8.4	Literatura.....	54
8.5	Filmy.....	56
8.6	Internetové zdroje.....	56
8.7	Další zdroje.....	57
9	PŘÍLOHY.....	58

1 ÚVOD

1.1 Cíl práce

Za téma své závěrečné práce jsem si vybrala život ženy, která byla jednou z mnoha statečných lidí, podílejících se na jedné z největších akcí zahraničního odboje v období tzv. protektorátu Čechy a Morava. Život Anny Malinové se však od životů ostatních odbojářů liší v jednom důležitém bodě, a tím je patrně vztah, který proběhl mezi ní a jedním z atentátníků, Josefem Gabčíkem. Otázkou tedy zůstává, zda se Anna Malinová stala součástí odboje z lásky ke Gabčíkovi nebo z lásky ke své vlasti. Na tuto otázku se v mé práci budu snažit najít odpověď.

Jako bývalá žákyně obchodní akademie v Resslově ulici jsem si každý den při cestě do školy pohledem na kostel sv. Cyrila a Metoděje připomínala hrdinský čin těchto parašutistů. Po návštěvě tohoto kostela se můj zájem o tuto část dějin prohloubil a já si díky tomu vybrala možnost věnovat se tomuto tématu blíže ve své závěrečné práci na Fakultě humanitních studií UK. Publikací, které se věnují samotným atentátníkům, je však mnoho, a tak jsem se rozhodla vyzdvihnout také hrdinství obyčejných lidí, kteří i přesto, že znali riziko jejich činů, se odhodlali poskytnout pomoc.

Přesně 294 těchto statečných lidí bylo popraveno ve dnech 24. října 1942 a 26. ledna 1943¹ v masových popravách koncentračního tábora Mauthausen. Je nutné podotknout, že někteří z nich ani neměli s atentátem nic společného, byli odsouzeni například jen kvůli příbuzenství s parašutisty. Většina z nich se však na atentátu velice podílela a bez jejich pomoci by se tento významný čin nejspíš ani neuskutečnil. Je proto nutné si jejich skutky neustále připomínat. Vzpomínky na Anthropoid můžeme najít nejen v památnících, které jsou například v Praze, ale i v knihách, filmových zpracováních či každoročních setkáních Svatobořických dětí.

Jeden z nejhlavnějších památníků operace můžeme najít na místě samotného atentátu v Pražské Libni. Když se vydáme po stopách atentátu, zjistíme, že na několika domech najdeme také památní desky obětí heydrichiády. Je rovněž možné zarezervovat si prohlídku v samotném kostele sv. Cyrila a Metoděje či Petschkově paláci². Pro tuto práci je též nutné zmínit pomník, který se nachází v rodném městě Anny Malinové, v Nalžovských

---

1 Posledním popraveným tzv. heydrichiády byl František Pecháček, 3. února 1944.

2 Petschkův palác (tzv. Pečkárna) byl v letech 1939 až 1945 řídicím sídlem gestapa, kde bylo vyslýcháno, mučeno a odsouzeno tisíce českých vlastenců.

Horách u Klatov. Na pomníku je uvedena společně se spisovatelem, zubním lékařem a odbojářem Oldřichem Hlaváčem. V budoucnu se chystá oprava tohoto monumentu, na němž je chybně uvedeno místo úmrtí Anny Malinové.

Důkaz velikosti tohoto činu můžeme najít především v knižních zpracováních tématu atentátu. Existuje nespočet odborné, ale i beletristické literatury. Odborným publikacím se v práci ještě budu věnovat, nyní bych chtěla uvést některá díla beletristická. Mezi starší a známější beletristická díla můžeme zařadit například publikaci *Dva proti říši* spisovatele Jiřího Šulce³ nebo knihu *Proč Gabčík nestřílel* Lubomíra Kubíka⁴, který intenzivně rozvíjí vztah Anny Malinové a Josefa Gabčíka a vliv tohoto vztahu na Gabčíkovu psychiku. Mezi novější publikace můžeme zařadit například *Deníky z krypty* Jany Raily Hlavsové⁵ nebo vzpomínkovou knihu *Máma milovala Gabčíka* spisovatelky Veroniky Homolové Tóthové⁶, která mísí fakta s autorčinou představivostí o životě Anny Malinové a jejím vztahu k Josefu Gabčíkovi.

Světovost atentátu dokládají také jeho filmové zpracování, která můžeme najít i v americké, anglické či německé produkci. Jedny z prvních zpracování se objevily ještě ve válečném období a byly to snímky *Hangmen also die*⁷ a *Hitler's Madman*⁸. U těchto zpracování bychom měli být velmi skeptičtí, protože skutečná fakta o atentátu se do zahraničí během války neměla šanci dostat. Mezi další filmy o atentátu patří známý snímek *Atentát*⁹, u kterého je ale nutné přihlídnout k době jeho vzniku. Nejenom, že komunistický režim stále nepovoloval přístup k oficiálním dokumentům o atentátu, ale rovněž nebyl tento čin v souladu s politickými zájmy tohoto režimu. Dnes nejznámější snímek *Anthropoid*¹⁰ sice přidává nějakým situacím, které se atentátníkům staly na akčnosti a dramatičnosti a objevují se v něm určité chyby, ale rozhodně patří mezi ta lepší filmová zpracování.

Svatobořické děti je skupina pozůstalých potomků účastníků atentátu. Ty byly nejdříve podle věku odvezeny do kojeneckých ústavů v Nuslích či záměčku Jenerálka na

---

3 ŠULC, Jiří: *Dva proti Říši*. Praha: Knižní klub, 2007.

4 KUBÍK, Lubomír: *Proč Gabčík nestřílel: román*. Praha: Prostor, 2006.

5 HLAVSOVÁ, Jana Raila: *Deníky z krypty: poslední dny sedmi parašutistů za heydrichiády*. Praha: EPOCHA, 2018.

6 HOMOLOVÁ-TÓTHOVÁ, Veronika: *Máma milovala Gabčíka*. Přeložil Václav KRÁLÍČEK. Praha: Ikar, 2019.

7 LANG, Fritz: *Hangmen Also Die!* 1943.

8 SIRK, Douglas: *Hitler's Madman*. 1943.

9 SEQUENS, Jiří: *Atentát*. 1964.

10 ELLIS, Sean: *Anthropoid*. 2016.

severozápadě Prahy. Později byly převezeny do internačního tábora ve Svatobořicích, kde už byli věznění příbuzní osob, jež se přidali k zahraničnímu odboji. Některé z dětí byly nakonec odvezeny do tábora v Plané nad Lužnicí.¹¹ Na konci války se o dětech začalo dozvídat okolí a převážnou část z nich si převzala do péče jejich vzdálená rodina. Většina se hned po válce dozvěděla, kdo jejich rodiče byli a jak pomáhali, někteří však až dlouho poté. Skupina se každý rok kolem 24. října schází, aby na zádušní mši uctila památku svých statečných příbuzných.

Bakalářská práce se ze začátku věnuje pramenům, které byly při práci použity a jejich vymezení podle důvěryhodnosti. Její nezbytnou součástí je rovněž vykreslení nálady a situace v protektorátu Čechy a Morava, seznámení se zahraničním odbojem, popis provedení atentátu a následné persekuce. Dále se práce věnuje životu Anny Malinové, jejímu zapojení do odboje, ale i jejímu osudu a osudu jejích pozůstalých.

Touto prací chci na tyto „obyčejné“ lidi poukázat. Na ty, kteří mohli bez problémů spolupráci odmítnout, ale rozhodli se tak neučinit. Někteří z nich měli malé děti, ale ani to je nezastavilo před vidinou svobody. Díky těmto lidem žijeme dnes v mnohem lepším světě, ve světě bez hrůz a strašlivostí nacistické nadvlády. Tímto činem ukázali zbytku světa, že národ Čechů s okupací nesouhlasí a tím velkým dílem přispěli k jejímu konci.

---

¹¹ Dále: ČVANČARA, Jaroslav: *Děti nepřátel Říše*. Praha: Centrum české historie, 2019.

1.2 Prameny

O atentátu existuje nespočet knih, u některých ale bychom měli dávat pozor na různé fabulace a výmysly. Zvláště obezřetní musíme být u knih, které vyšly před rokem 1989. Často se totiž tyto knihy drží výpovědi známého fabulátora profesora Ladislava Vaňka.¹² Člověka, který byl sice původně protinacistickým odbojářem, ale později začal spolupracovat s gestapem, a nakonec byl i agentem StB.¹³ Nejenže Vaněk vypovídal detailně o atentátu i po mnoha letech, ale také své výpovědi několikrát pozměnil. Tohoto pamětníka se ve svých knihách velmi drželi spisovatelé Čestmír Amort či Miroslav Ivanov.

Jako první dílo o atentátu byla uvedena kniha Jaroslava Andrejse z roku 1947,¹⁴ která byla v roce 1997 přejmenována,¹⁵ a autorem v ní byly opraveny nedostatky z prvního vydání. Dále pak následovaly knihy Čestmíra Amorta¹⁶ a Miroslava Ivanova,¹⁷ které byly nejen ovlivněny Vaňkovými výpověďmi, ale i napsány tak, aby vyhovovaly tehdejšími normám komunistického režimu. Důležitou předrevoluční knihou je však ta, ke které dopsal průvodní text Stanislav Berton.¹⁸ Je to kniha, jejíž autorem je uveden Heinz Pannwitz, vyšetřovatel atentátu, a týká se jeho závěrečné zprávy. Není to však celá původní Pannwitzova závěrečná zpráva, jak by se mohlo zdát. Jde o vybrané pasáže doplněné o text Stanislava Bertona. I přesto byla kniha ve své době důležitým svědectvím.

Původní a originální Pannwitzovu zprávu zveřejnil ve svém díle až historik a archivář Vojtěch Šustek. Jeho kniha *Atentát na Reinharda Heydricha a druhé stanné právo na území tzv. protektorátu Čechy a Morava*¹⁹ patří dnes mezi nejužitečnější publikace o zahraničním odboji. Tento sborník má zatím tři díly, poslední z nich vyšel v roce 2020.

---

12 Ladislav Vaněk (krycím jménem „Jindra“ později „Horský“) se narodil 19. června 1906. V létě 1941 založil organizaci Jindra, která byla součástí domácího odboje. V květnu 1942 se Vaněk podílel na známé depeši, která měla za cíl atentát zrušit nebo jej alespoň přeměrovat na méně důležitého nacistického vůdce či kolaboranta. V pozdějších letech měl výrazný podíl na fabulacích atentátu, např. o jeho samotné účasti na atentátu v přestrojení invalidního důchodce na vozičku, či o tzv. Valčíkově „zrcátku“. Gestapem byl dopaden až 4. září 1942 a tvrdě vyslýchán. Ochotně však nacistům vypovídal a sám si po válce přivlastnil zásluhy spousta sokolských odbojářů. Začal se stavět do pozice hlavy sokolské organizace. To se hodilo H. Pannwitzovy, který s Vaňkem spolupracoval ještě po válce. Vaněk se také snažil od Pannwitze získat potvrzení, že se nedopustil kolaborace. PANNWITZ, Heinz: *Pannwitzova zpráva o atentátu na Heydricha*. Praha 2016. s. 6-8, 11-12, 69.

13 KMOCH, Pavel: *Operace Anthropoid: Epilog: atentát na Reinharda Heydricha ve světle dobových pramenů*. Praha: Academia, 2018. s. 13-15.

14 DREJS, Jan: *Za Heydrichem stín*. Praha: Naše vojsko, 1947. Knižnice napětí.

15 ANDREJS, Jaroslav: *Smrt boha smrti: legendy a skutečnost kolem atentátu na Heydricha*. Brno: Jota, 1997. Military (Jota).

16 Např. AMORT, Čestmír: *Heydrichiáda*, Praha 1965.

17 Např. IVANOV, Miroslav: *Atentát na Reinharda Heydricha*, Praha 1979.

18 PANNWITZ, Heinz: c.d.

19 ŠUSTEK, Vojtěch: *Atentát na Reinharda Heydricha a druhé stanné právo na území tzv. protektorátu Čechy a Morava: edice historických dokumentů*. Praha: Archiv hl. m. Prahy, 2012. Documenta Pragensia.

Mezi další důvěryhodné zdroje, ze kterých jsem ve své práci čerpala, jsou knihy historiků Jaroslava Čvančary, Pavla Kmocha nebo Vojtěcha Kyncla. Kniha, která mi byla velmi nápomocná při bádání po životě Anny Malinové je památní kniha *294 hrdinů a obětí heydrichiády popravených v Mauthausenu*²⁰ Jaroslava Čvančary. Ta krátkými životopisy přibližuje příběhy jednotlivých lidí, kteří pomáhali parašutistům uskutečnit atentát. Kniha obsahuje data narození, čím dotyční pomáhali odboji a u některých se objevuje i jejich fotografie.

Život Anny Malinové nejvíce mapují archivní fondy České republiky. Informace o jejím dětství jsou k dispozici ve státním oblastním archivu města Plzně, který má k dispozici spoustu záznamů, z nichž některé záznamy starší sto let jsou digitalizovány.²¹ Záznamy mladší než sto let, jsou uloženy v klatovské pobočce Státního oblastního archivu, který vlastní archivní záznamy města Nalžovské Hory. Tyto fondy obsahují matriční zápisy, třídní výkazy či přihlášky k pobytu města.

Národní archiv zase obsahuje cenné písemné prameny o životě Anny Malinové po jejím přestěhování do Prahy. K dispozici je její přihláška k pobytu v Evidenci obyvatelstva Prahy (1914-1953/56), oznámení o úmrtí či výpisy trestních rejstříků jejího manžela Antonína Maliny ve fondu Policejního ředitelství Praha II. Úmrtní list Anny Malinové je možné najít přes jmennou evidenci Mezinárodní pátrací služby²², která online spravuje německé archivy obsahující informace z koncentračních táborů.

Velmi cenné byly pro mou práci také výpovědi pamětníků. Vzpomínky Aleny Voštové, dcery Anny Malinové, jsem vzhledem k situaci celosvětové pandemie zpracovala pomocí její dcery, vnučky Anny Malinové, Zuzany Dohnalové. Archivní nahrávky a některé osobní dokumenty paní Voštové jsou k dispozici také na stránkách Paměti národa.²³ Výpověď o rodině Anny Malinové mi také byla poskytnuta pamětníkem, panem Richard Löblem, jež bydlel v jednom domě s paní Josefou Komárkovou, maminkou Anny Malinové. U výpovědí je třeba dávat pozor na fabulace a riziko vázání vzpomínky na vzpomínku, tudíž je vždy nutné informace od pamětníků podložit ověřenými důkazy.

---

20 ČVANČARA, Jaroslav: *Pamětní kniha: 294 hrdinů a obětí heydrichiády popravených v Mauthausenu*. Praha: Archiv hlavního města Prahy ve spolupráci se spolkem Scriptorium, c2013.

21 www.portafontium.cz [citováno 3.1. 2021].

22 <https://collections.arolsen-archives.org/> [citováno 4.1. 2021].

23 <https://www.pametnaroda.cz/cs> [citováno 4.1. 2021].

2 SKUPINA ANTHROPOID

2.1 Josef Gabčík

Josef²⁴ Gabčík se narodil 8. dubna 1912 v Poluvsii, v malé obci, která se nachází na Slovensku. Jeho otec František Gabčík jezdil před první světovou válkou do Ameriky, kde prováděl dělnické práce. Po Gabčíkově narození se vydal do Ameriky znovu a vrátil se až v roce 1920 do svobodného Československa. Nejen podle vyprávění pamětníků víme, že to byl velký vlastenec, což od něj patrně i získal jeho syn.²⁵ Matkou Josefa byla Marie Gabčíková, rozená Beránková, o které se moc informací nezachovalo, bohužel nemáme ani její fotografii. Josef měl tři sourozence, z nichž se dva dožili konce války.²⁶

Po obecné a měšťanské škole se Gabčík v Pechově Lhotě a v Kostelci vyučil v oboru kovář – zámečník. I přesto, že si jeho otec přál, aby Josef převzal rodinné hospodářství, nastoupil 1. října 1932 na základní vojenskou službu, ve které zůstal jako dělesloužící. V roce 1935 byl povýšen na četaře a v roce 1937 byl propuštěn do zálohy. Začal pracovat v továrně na výrobu chemických látek v Žilině, kde pracoval přímo u reaktoru²⁷, což s sebou neslo jistá rizika. Na podzim roku 1938 se při práci nadýchal jedovatého plynu, který mu pronikl do ochranné masky. Dostalo se mu rychlé zdravotní péče a naštěstí nepřišel o zrak.

Tak se Gabčík dostal do pozice vedoucího skladu toxických látek. Když byl 14. března 1939 vyhlášen samostatný Slovenský stát, o šest dní později se do trenčínského skladu dostavili němečtí důstojníci a žádali od tohoto skladu klíče. To Gabčík odmítl a následně si vzal čtrnáctidenní dovolenou. Když poté ze skladu odcizil pistole a jiný materiál²⁸, v noci na 4. června 1939 překročil hranice do Polska, načež po něm bylo vyhlášeno celostátní pátrání. V Polsku se seznámil s Janem Kubišem, jehož společnost od té doby už v podstatě neopustil. V pátek 28. července 1939 odplul Gabčík do Francie, kde společně s dalšími vlastenci podepsal vstup do cizinecké legie.

Když byl po vypuknutí války z legií uvolněn, vstoupil do zahraniční československé armády. Po vstoupení Francie do války se bojů zúčastnil i Gabčík, za což později dostal

---

24 Ačkoli se Gabčík narodil jako Jozef, sám se podepisoval jako Josef, tedy se s.

25 ČVANČARA, Jaroslav: *Nevzdáme se! Nikdy! JAROSLAV ČVANČARA Josef Gabčík. Život a smrt velitele paraskupiny ANTHROPOID*, s. 35-50. Dostupné na:

<https://www.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/pad1502/035-050.pdf> [citováno 20.1.2021].

26 Alexandr Gabčík, Františka Jankechová-Gabčíková a Michal Gabčík, který trpěl těžkou chorobou, s ním se neudržel se na nohou, zemřel v roce 1933.

27 ČVANČARA Jaroslav: c.d., s. 37. Rozhovor autora s paní Márií Gabčíkovou v květnu 1988.

28 Tamtéž, s. 37 dokládá to pátrací oběžník četnické stanice v Ořechové z 1.8. 1939.

francouzský válečný kříž. Po kapitulaci Francie, byla pro československé vojáky vyslána z Británie loď, která je odvezla do Liverpoolu, kam přijeli v pátek 12. července 1940. V Británii se jim dostalo vřelého přijetí nejen od mladých dívek, se kterými se Gabčík s Kubišem rádi seznamovali. Edna a Lorna Ellisonovi, které byly jedny z nich, Gabčíka s Kubišem dokonce pozvaly k seznámení s jejich rodinou. U nich si poté před odletem do protektorátu nechali zbytek svých věcí. Lorna popsala Gabčíka jako „*sympatického, povídavého mladíka, jenž vše dokázal obrátit v žert*“²⁹.

Další popis Gabčíka můžeme najít v kopii dopisu Úradu štátnej bezpečnosti slovenskému ministrovi vnitra Alexandru Machovi, který byl však napsán až po atentátu: „*Bol samotárom, nemá priateľov, pritom však bol pijan, dobrodruh, snilek, ktorý čítaval len dobrodružné romány, často prišiel do svojho zamestnania v podnapilom stave a svoj zárobok tiež často prehýril.*“³⁰ Musíme však mít na paměti, že byl dopis psán člověkem, který nebyl vůči Gabčíkovi nestranným hodnotícím.

Dne 9. září 1940 odměnil prezident Edvard Beneš Gabčíka druhým československým válečným křížem. Gabčík si poté podal žádost o převelení k letectvu, což se mu díky velkému počtu zájemců nepodařilo. Byl ale vybrán pro zvláštní úkoly v okupované oblasti tzv. protektorátu. Od půlky června do půlky srpna se účastnil kurzů a výcviků pro parašutisty. Dne 3. října 1941 byl plk. gšt. Františkem Moravcem společně s rotným Karlem Svobodou vybrán, aby spáchali v protektorátu atentát na jednoho z vyšších nacistických reprezentantů,³¹ jaký to bude však nebylo v tu chvíli jasné. Osud měl pro Karla Svobodu ale ve vínku něco jiného, a tak, když se při výcvikovém seskoku zranil, Gabčík na jeho místo okamžitě doporučil Jana Kubiše.

---

29 Tamtéž, s. 39, rozhovor J. Čvančary s Lornou Ellisonovou v roce 2006.

30 ŠUSTEK, Vojtěch: c.d., svazek 1., s. 774, pozn. 48. Kopie dopisu přednosta úradu štátnej bezpečnosti slovenskému ministru vnitra Alexandru Machovi z 25. června 1942.

31 Ve strojopisu z 3. 10. 1941 pořízeným na Porchester Gate u plk. gšt. Fr. Moravce se píše, že to bude buď K.H. Frank nebo Heydrich.

2.2 Jan Kubiš

Jan Kubiš se narodil 24. června 1913 na Moravě v obci Dolní Vilémovice a je zapsán v matrice jako Jan Křtitel.³² Jeho matka Kristina, rozená Mitisková, zemřela, když bylo Janovi pouhých šest let. Když se jeho otec František oženil podruhé, odstěhoval se od dětí z prvního manželství a péči o ně převzala Janova babička z maminičiny strany. Zajímavostí je, že si Kubišův otec přivodil dítě i s nejstarší dcerou své nové manželky, za což byl později perzekvován a na rok uvězněn. Kubiš absolvoval pouze obecnou školu, kde se podle všeho choval jako každý normální malý chlapec. Dokládá nám to zápis jeho školního výkazu z roku 1922: „*Spolužáky mezi vyučováním bije a škrtí. Drzý. Válel kameny ze stráně.*“³³

Po škole pracoval jako čeledín a 1. října 1935 nastoupil na vojenskou službu ve Znojmě. Získal hodnost desátníka a stejně jako Gabčík na vojně zůstal jako dělesloužící. Byl přeložen do Opavy a měl za úkol hlídat pohraniční opevnění. Z armády byl propuštěn 4. listopadu 1938 a po nějaký čas pracoval jako topič v cihelně ve svém rodném městě. Už 14. června 1939 ale přešel hranici do Polska, kde se přidal k československé jednotce v Krakově a kde se potkal s Gabčíkem. Společně poté odjeli lodí do Marseille, kde se přidali k cizinecké legii a po vypuknutí války se dostali k československé divizi do Agde.

Na rozdíl od Gabčíka si Kubiš rád psal své myšlenky do deníku, a tak máme alespoň trochu obrázků o jeho myšlenkách. O životě ve Francii si zapsal: „...s mým kamarádem Gabčíkem jsme se vždy vesele bavili, také jsme si koupili kola a jezdili jsme v okolí a sváděli, co se dalo.“³⁴ Pravidelný žold jim umožňoval, aby se měli dobře. V roce 1940 byly jejich jednotky vyslány na frontu a po týdnu bojů byly nuceni se stáhnout a odjet lodí *Rod el Farag* do Británie.

Dne 12. srpna 1940 byl Kubiš vyznamenám francouzským Válečným křížem za své zásluhy ve Francii a 6. prosince 1940 během přehlídky čs. jednotek, kdy nesl bojovou zástavu 1. praporu čs. brigády, byl vyznamenán i Válečným křížem československým. Když mu pak stejně jako Gabčíkovi nevyšla přihláška k letectvu byl po výcvikách zařazen ke Gabčíkovi za druhého člena výsadku Anthropoid. Podle zprávy SOE (Special Operations Executive) tvořili společně s Gabčíkem „*vynikající dvojici.*“³⁵

---

32 STEHLÍK, Eduard: *Jan Kubiš: nezastaví mne ani to nejhorší...* Polnička: Tváře, 2017. s. 7.

33 Tamtéž, s. 17.

34 Tamtéž, s. 57.

35 Edice dokumentů. Operace Anthropoid. Ročenka 2012. VHA. Praha 2013, s. 109. Dostupné na: <http://www.vuapraha.cz/rocenky%20VUA> [citováno 20.1. 2021].

Kubiš byl hodnocen jeho velitelem pluku Alexandrem Barovským jako: „*Statečný, svědomitý, přesný, ukázněný, národnostně velmi uvědomělý, klidný, rozvážený, dbalý zevnějšku, má snahu po vzdělání*“.³⁶ Když si přečteme poválečné výpovědi svědků, kteří viděli atentát na vlastní oči, můžeme si všimnout, že většina z nich Kubiše popisuje jako vysokého a silného muže se širokými rameny.³⁷ Další obrázek o Kubišovi si můžeme udělat z dopisů, které posílal svým děvčatům a rodině. V jednom takovém dopisu pro svého bratra Rudolfa v roce 1940 napsal: „*Dnes bych rád věděl, co asi o mně říká otec, zdali je na mne hrdý, že jsem se zúčastnil odboje, a tak zastoupil rodinu a naši vesnici*“.³⁸ Podle všeho Kubiš hlavně chtěl, aby na něj byli rodiče pyšní a aby se na něj nezapomnělo.

---

36 ŠUSTEK, Vojtěch: c.d., svazek 1., s. 775, pozn. 63.

37 Tamtéž, s. 765-818. Svědectví v poznámkách závěrečné Pannwitzovy zprávy, Dokument 1/107.

38 ŠUSTEK, Vojtěch: c.d., svazek 1., s. 772, pozn. 44, dopis se nachází v soukromé sbírce Jaroslava Čvančary.

2.3 Další parašutisté, kterých se dotkla operace Anthropoid

Adolf Opálka, narozen 4. ledna 1915 u Moravského Krumlova, byl velitelem výsadku Out Distance, který měl za úkol sabotovat Michelskou plynárnu v Praze a dopravit vysílačku a kódovací klíč pro operaci Silver A. Z protektorátu odešel v červnu 1939 do Polska a poté do Francie, kde se ale bojů s Německem nezúčastnil. Po pádu Francie odjel do Velké Británie, kde se v létě 1941 přihlásil do výcviku pro plnění zvláštních úkolů. V jeho závěrečném hodnocení se můžeme přesvědčit o tom, že byl Opálka nadaný nejen na jazyky.³⁹ Opálku popisuje Terezie Kasprová v její poválečné výpovědi: „...muž plný elánu a touhy po velkých činech a hlavně – srdce plné lásky k této malé, české a tehdy tak zubožené, ale přeci tak naší zemi. Nesobecký, netoužící po slávě...“⁴⁰

Josef Valčík se narodil 2. listopadu 1914 ve Zlínském kraji v malé vesnici jménem Smolina. Po skoro dvouleté vojenské službě odešel v roce 1939 přes Slovensko do Francie. Zúčastnil se bojů ve Francii a poté byl jako ostatní parašutisté odvezen do Velké Británie, kde se přihlásil k plnění zvláštních úkolů. Byl vybrán do výsadku Silver A, který měl za úkol zajistit ztracené spojení s Londýnským odbojem. Valčík bývá popisován jako: „Modrooký svérázný chlapík, který byl neustále plný energie a humoru. Byl to velký vlastenec a spolehlivý voják, který uměl udivit i svou chladnokrevností.“⁴¹ V jeho závěrečné výcvikové zprávě je popsán jako zvyklý na rozkazy, veselý a velmi odvážný.⁴²

Josef Bublík, narozen 12. února 1920 v okrese Uherského brodu, byl nejmladší z parašutistů, jejichž život skončil v kostele sv. Cyrila a Metoděje. Patřil k výsadku Bioscop, který měl provádět sabotážní akce ve zbrojovkách a na moravských železničních tratích. Přes hranice protektorátu odešel Bublík až v prosinci 1939 a i přesto, že se nezúčastnil bojů ve Francii, ho potkala stejná cesta do Velké Británie jako ostatní parašutisty. V závěrečném hodnocení je Bublík popisován jako: „Inteligentní, oblíbený a s dobrou povahou stvořenou pro velení.“⁴³

Jan Hrubý se narodil 4. března 1915 v Kunovicích. V roce 1938 nastoupil na vojenskou službu, odkud byl ihned po okupaci propuštěn. V roce 1940 se pokusil utéct z protektorátu,

---

39 Opálka podle hodnocení mluvil dobře německy, francouzsky, polsky, rusky a trochu srbochorvatsky. Dále byl dobrý plavec, lyžař a řídil všechny uvedené vozidla (kolo, auto, motorka, ale i kůň). Ročenka 2012, c.d., s. 111-112. Závěrečné hodnocení por. A. Opálky Z 15. října 1941.

40 ŠUSTEK, Vojtěch: c.d., svazek 1., s. 791, pozn.110.

41 ČVANČARA, Jaroslav. *Někomu život, někomu smrt: československý odboj a nacistická okupační moc: 1941-1943*. Praha: Laguna, 1997 s. 46/47.

42 Ročenka 2012, c.d. s. 118-119. Závěrečné hodnocení Josefa Valčíka z 15. října 1941.

43 Tamtéž, s. 115-116. Závěrečné hodnocení výcviku svob. asp. J. Bublíka z 11. září 1941.

což se mu ale podařilo až na druhý pokus. Dostal se do Francie a za účast na bojích byl vyznamenán Československým válečným křížem. Ve Velké Británii byl poté povýšen na četaře a vybrán pro plnění zvláštních úkolů. Patřil společně s Bublíkem do výsadku Bioscop.

Jaroslav Švarc se narodil 11. května 1914 ve Velkém Újezdě, kde se vyučil v cukráře. Po základní vojenské službě se mu také až na druhý pokus povedlo opustit protektorát. Zúčastnil se bojů ve Francii a dostal se do Velké Británie, kde byl přiřazen k výsadku Tin, který měl za úkol provést atentát na protektorátního ministra školství a nejznámějšího kolaboranta Emanuela Moravce. Švarc se však při seskoku zranil, a tak se atentát nepodařilo uskutečnit. V jeho závěrečné výcvikové zprávě si můžeme přečíst, že: „*Pracoval tvrdě ve všech disciplínách*“, dále: „*Má veselou a přátelskou povahu*“.⁴⁴

Karel Čurda se narodil 11. října 1911 v Nové Hlíně a je dnes jednou z nejkontroverznějších postav atentátu. Na základní vojenskou službu nastoupil v roce 1933, kde zůstal jako děsloužící. V červnu roku 1939 odešel do Polska, kde se seznámil s Kubišem a Gabčíkem. Dále kopíruje jejich cesty do Francie a Británie s výjimkou toho, že se nezúčastnil bojů s Německem. Byl členem výsadku Out Distance a byl společně s Opálkou a Kolaříkem vysazen 27. března 1942 v protektorátu. V Británii byl hodnocen jako: „*Schopný velení, spolehlivý, starostlivý, veselý, kamarádský, dobrosrdečný...*“ Ale také jako: „*Méně inteligentní, energický a smělý*“.⁴⁵ Jejich výsadek však provází od začátku smůla, a tak je skupina nucena se rozejít.

---

44 Tamtéž, s. 122-123. Závěrečné hodnocení výcviku Jaroslava Švarce z 15. října 1941.

45 KMOCH, Pavel.: c.d., s. 34.

2.4 Výsadek operace Anthropoid

Prezident Beneš musel v zahraničí čelit výtkám, že se Češi poddali Němcům bez odporu a dobrovolně. Důležité proto bylo, aby se domácí odboj stal účinnějším a prokázal opak. Tuto tezi začal prosazovat společně s brigádním generálem Františkem Moravcem, který byl Benešovi oddaným důstojníkem. Dospěli k názoru, že k znovuzrození českého odboje je nutný nějaký velký čin, který by měl dopad i v zahraničních vodách. Tak vznikla myšlenka vyburcování domácího odboje vysíláním výsadek do protektorátu. Moravec plánoval do konce války uskutečnit čtyřicet šest výsadekových operací, z nichž se nakonec uskutečnilo pouze třicet sedm. Nejvíce ohlasu a úspěchu však získal paravýsadek Anthropoid.

Vysazení se mělo původně konat již na státní svátek 28. října 1941. V Londýně tak chtěli reagovat na sérii poprav, které se v protektorátu uskutečnily hned po nástupu Reinharda Heydricha do funkce. Jelikož se ale Karel Svoboda při výcviku zranil a na jeho místo je dosazen Kubiš, musel se výsadek posunout na konec roku 1941. František Moravec se po válce vyjádřil, že se Edvard Beneš přišel dokonce s parašutisty rozloučit a „*dojemně jim za jejich odvahu děkoval.*“⁴⁶

Skupina Anthropoid nakonec nastoupila do letadla společně se skupinou Silver A a Silver B. Podle záznamu o vysazení paraskupin štábního kapitána Jaroslava Šustra byla skupina Silver A a Anthropoid ve velmi dobré duševní kondici. Ze skupiny Anthropoid byl však „*znatelně lepší rtm. Gabčík.*“⁴⁷ Těsně před výskokem měli podat dispatcherovi ruku a říct: „*Brzy o nás uslyšíte, uděláme všechno, co bude možné.*“⁴⁸ Skupina Anthropoid opustila letoun 29. prosince ve 3:24 protektorátního času (2:24 anglického času) a dopadli ne u Plzně, jak se předpokládalo, ale u Nehvizd nedaleko Prahy.

Gabčík se při seskoku zranil, a tak přečkali noc v zahradní budce, kde ukryli i operační materiál. Když jim farář František Samek upřesnil, kde se přesně nachází, rozhodli se využít adresu na Václava Stehlíka v Rokycanech. Ten jim na jednu noc poskytl ubytování a zařídil ošetření Gabčíkovi nohy, což měl na starosti MUDr. Zdenko Čáp, jenž zůstal do konce války neprozrazen a podal o události svědectví.⁴⁹ Odtud parašutisté odjeli ke členovi domácí odbojové skupiny ÚVOD Václavu Královi, kde Gabčík se zraněnou nohou zůstal

---

46 FEIERABEND, Ladislav Karel: *Politické vzpomínky II. 2.*, upr. vyd. Brno: Atlantis, 1994. s. 162.

47 ŠUSTEK, Vojtěch: c.d., svazek 1., s. 778, pozn. 72.

48 Tamtéž, s. 73.

49 ČVANČARA, Jaroslav: c.d. s. 50/51. Diagnóza zněla: „*distorze hlezenního kloubu a podezření na zlomeninu kotníku.*“

o pár dní déle než Kubiš a čekal na zhotovení falešných dokumentů. Kubiš mezitím odjel do Prahy, kam ho Gabčík po pár dnech následoval. Legitimace byly vystaveny na jména Zdeněk Vyskočil (Gabčík) a Otta Strnad (Kubiš).

V Praze jim poté první týden poskytl ubytování úředník Václava Ruta, který parašutisty seznámil s Janem Zelenkou-Hájským, jež se stal pro atentát velmi důležitým člověkem. Zelenka je poté ubytovával různě po Praze, někdy společně, někdy rozděleně. Aby nedošlo k prozrazení, nesměli strávit více než 14 dní v jedné domácnosti. Důležitými rodinami, které parašutisty ukrývaly, byly: Moravcovi, Královi, Piskáčkovi, Khodlovi, Svatošovi a další.⁵⁰ Zelenka poté zprostředkoval nejdůležitější kontakt na Františka Šafaříka,⁵¹ který nosil z hradu zprávy o Heydrichových jízdách z Panenských Břežan na Pražský Hrad.

---

⁵⁰ Moravcovi a Zelenkovi bydleli hned vedle sebe v ulici Biskupova 4 a 7 na Žižkově. Byt Králových byl hlavní odbojovou stanicí v Plzni. Piskáčkovi bydleli ve Vysočanech, ulice na Břehu 15 a Svatošovi v ulici Melantrichova na Starém městě. ČVANČARA, Jaroslav: *Pamětní kniha*. s. 137, 186-187, 233, 279.

⁵¹ František Šafařík zůstal neprozrazen, a tak přežil válku. O událostech podal důležité svědectví.

3 ATENTÁT

3.1 V protektorátu

Na začátku dubna 1942 byly kvůli zprávám o výsadcích v protektorátu posíleny četnické jednotky, jež strážily Heydrichův dům v Panenských Břežanech. I přesto, že Hitler nařídil, aby Heydricha doprovázela osobní stráž, ten to odmítl s tím, že by to „uškodilo německé prestiži v protektorátu.“⁵² Heydrich upřímně věřil, že by mu žádný Čech neublížil. Je jasné, že Gabčík s Kubišem několik týdnů před atentátem studovali Heydrichovy cesty. Heinz Pannwitz ve své závěrečné zprávě dokonce píše: „Sedávali v silničním příkopu, a když Heydrich projížděl, zdravivali ho hlubokou poklonou v českém devótním stylu. Ten jejich pozdrav přátelsky opětoval.“⁵³

Dne 17. dubna parašutisté odjeli do Plzně, kde dostali za úkol navigovat nad městem letouny, aby se údajný plánovaný bombový útok exilového odboje dotknul Škodových závodů,⁵⁴ nejdůležitějšího zbrojního podniku protektorátu. Do akce s názvem Canonbury byli zapojeni parašutisté Jan Kubiš, Adolf Opálka, Josef Valčík a Karel Čurda. Gabčík byl na poslední chvíli odvolán, aby se předešlo ztrátě obou výsadkářů operace Anthropoid. Valčík s Kubišem zapálili jednu stodolu a Opálka s Čurdou druhou, střed těchto bodů měl být náповědou pro shození bomb. Dělníci byli předem varováni, aby se předešlo civilním obětem. Operace se ale nepovedla tak, jak se očekávalo, a bomby byly svrženy asi šest kilometrů od Plzně. Akce však nebyla prvním ani posledním pokusem na zničení závodů.

Na začátku května byla odeslána do Londýna známá depeše, která varovala před možnými důsledky vytušeného⁵⁵ atentátu. Jejími autory byl nejenom známý fabulátor Ladislav Vaněk, ale také Arnošt Heidrich a Vladimír Krajina. Depeše obsahovala kromě textu o vytušeném úkolu Kubiše a Gabčíka text: „...*Tento atentát by spojencům v ničem nepomohl a pro náš národ by měl nedozírné následky. [...] Proto vás prosíme, abyste via Silver*⁵⁶ *dali pokyn chystaný atentát zrušit. [...] Pokud by byl atentát přesto nutný ze*

---

52 PANNWITZ, Heinz: c.d. s. 13.

53 Tamtéž, s. 14.

54 Škodovy závody byly druhý největší zbrojní podnik v Říši. Většina dělníků byla české národnosti a pracovali na výrobě zbraní a válečného materiálu pro nacisty. To, že byla většina Čechů ochotna se podřídit nacistům za materiální jistoty, je dodnes velkou kontroverzní částí dějin druhé světové války. Jen počátkem roku 1941 pracovalo ve Škodovce 25 tisíc dělníků. Více o Škodových závodech v knize: ROUČKA, Zdeněk: *Práce je čest! Plzeň a Škodovka za protektorátu*. Plzeň 2018.

55 Gabčík s Kubišem svůj úkol domácím odboji neprozradili a zasahování do jejich plánu nesli s velkou nelibostí. Mezi nimi a domácím odbojem k dohodě nedošlo. Atentát se bude konat za jejich podmínek. ČVANČARA, Jaroslav: c.d. s. 86/87.

56 Silver je označení pro štábního kapitána Jaroslava Šustra.

zahraničněpolitických důvodů, měl by směřovat na zdejšího Quislinga, v první řadě na E.M.“.⁵⁷ Jasnou odpověď na depeši však nikdy neobdrželi. Plukovník Moravec ale odeslal mlhavý telegram pro stanici VĚRA s textem: „Buk. Nemějte starosti, pokud se týká teroristických akcí. Domníváme se, že vidíme situaci jasně, a proto ani pro nás akce proti oficiálním ř. něm. osobám nepřicházejí v tuto chvíli v úvahu. Sdělte ÚVODu. Pavel.“⁵⁸

---

⁵⁷ Na mysli byl ministr školství Emanuel Moravec. ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 423-424, Dokument č. 1/91.

⁵⁸ BURIAN, Michal a kol.: *Atentát: operace Anthropoid 1941-1942*. 2., upr. vyd. Praha: Ministerstvo obrany ČR.

3.2 Reinhard Heydrich⁵⁹

Reinhard Tristan Heydrich se narodil 7. března 1904 v Halle an der Saale. Už v dětství byl podněcován k německému patriotství od svého otce. V roce 1922 nastoupil k říšskému námořnictvu. V roce 1926 byl povýšen na námořního poručíka a v roce 1928 na nadporučíka. Na konci dubna 1931 ho ale z námořnictva propustili, kvůli jedné z avantýr, kdy prokázal „*chování, které se neslučuje s osobou důstojníka a gentlemana*“.⁶⁰ Proto ještě ve stejném roce nastoupil do NSDAP a byl jmenován šéfem Bavorské politické policie.

Poté, co se NSDAP dostalo v Německu k moci, byl Heydrich povýšen do hodnosti SS-Oberführera. Když se pak gestapo dostalo v roce 1934 pod kompetence SS, jejím šéfem se stal právě Heydrich. Hrál velkou roli při tzv. noci dlouhých nožů a jeho kompetence se i nadále rozšiřovaly. Bylo mu přiděleno zajištění bezpečnosti na olympiádě v Berlíně a v roce 1938 byl jedním z organizátorů tzv. křišťálové noci. Na počátku války se stal hlavou úřadu RSHA.⁶¹ V létě 1941 padlo rozhodnutí o přesunu Heydricha do protektorátu.

Nejen, že měl Heydrich za sebou operace jako T-4⁶² a Reinhard⁶³, ale po příchodu do protektorátu nechal zatknout 1772 odbojářů⁶⁴ a rozběhl transporty do koncentračních táborů a ghett. Vystřídal ve své funkci Konstantina von Neuratha, který byl považován vůči českému obyvatelstvu za příliš mírného. Heydrich je popsán v poválečné výpovědi SS-Sturmbannführera Waltera Rauffa jako člověk, který neumí prohrávat a má složité vztahy s nadřízenými. Dále dodává: „*Byl to mstivý člověk mimořádně rychlého úsudku [...] při sporech měl tvrdá a nespravedlivá vyjádření až do urážky protivníka, bez šance oponovat [...] uměl být velmi šarmantním a laskavým hostitelem.*“⁶⁵

---

59 Více o Heydrichovi: Gerwarth, Robert. *Reinhard Heydrich: Biographie*, München: Siedler, 2011., Čvančara, Jaroslav. *Heydrich*. Praha: Gallery, 2011.

60 Heydrich měl dát údajně jisté slečně příslib manželství, který však nenaplnil, protože potkal jeho pozdější manželku Linu Mathilde von Tschamer und Osten. Problém byl však v tom, že situaci s dívkou vyřešil jaksí cynickým způsobem – poslal jí svatební oznámení s Linou. S tou se pak oženil na konci roku 1931.

61 Reichssicherheitshauptamt, hlavní úřad říšské bezpečnosti.

62 Operace T4 byla tajným programem vyvražďování lidí trpící nějakým postižením. Byl založen na ideologii „rasové hygieny“. Smrt pacienta většinou nastala do dvaceti čtyř hodin po jeho nástupu do střediska. Program byl maskován názvem „*Říšské pracovní společenství léčebných a pečovatelských ústavů*“ a byl zahájen v roce 1939. LIFTON, Robert: *Nacističtí lékaři: medicínské zabíjení a psychologie genocidy*. Praha: 2008, s. 89, 95.

63 Operace Reinhard, která je pojmenována po Heydrichovi, představovala plán výstavby likvidačních táborů v dobytém Polsku (např. Treblinka, Belzec...). V táborech byly zřízeny plynové komory o kapacitách 1 až 3 tisíce lidí. V Treblince byla kapacita komory zvýšena dokonce na 4 tisíce lidí. Počet obětí této operace činí asi 1 milion 360 tisíc lidí. *Počátek masového vraždění Židů nacisty*. Institut Tereziánské iniciativy, dostupné online: <https://www.holocaust.cz/dejiny/soa/Nacionalnesocialisticke-konecne-resenkonecne-reseni-zidovske-otazky-v-evrope/pocatek-masoveho-vrazdeni/> [cit. 29.1. 2021].

64 KURAL, Václav. *Vlastenci proti okupaci*. Praha: Karolinum, 1997, s. 160.

65 KYNCL, Vojtěch. *Stroje na smrt: plynové vozy a nacistická technologie konečného řešení*. Praha: Epocha, 2014, s. 57.

3.3 Samotná akce

Samotný atentát je opatřen mnoha nejasnostmi, výmysly a záhadami. Většina z těchto otázek není do dnešního dne vyřešena a možná nikdy nebude. Můžeme se ale pokusit tyto nejasnosti vyvrátit tím, co víme. Jisté je, že Kubiš s Gabčíkem věděli o tom, jak je úkol nebezpečný, ale také, jak důležité je ho provést. V den atentátu si Kubiš do svého deníku zapsal: „*Dnes nejsem si jistý dnem, neb jest na mne požadován zvláštní úkol, úkol velice nebezpečný, ale nebojím se ho, jdu s chutí do práce a nezastaví mne ani to nejhorší.*“⁶⁶ Podle svědecké výpovědi Václava Smrže přečkal Gabčík poslední noc před atentátem u něj a Jan Kubiš u Khodlových. Kromě toho, že líčí, jak byli parašutisté v předvečer atentátu ve velmi dobré a klidné náladě, ve své výpovědi také popisuje Gabčíkovo ráno: „*Ráno v den atentátu jsem uvařil černou kávu s rumem. Gabčík odcházel po obvyklém rozloučení v dobré náladě do Vysočan ke Kohdlům a vzal s sebou zbytek rumu v láhvi.*“⁶⁷

Parašutisté dorazili na místo atentátu už před devátou hodinou ranní, protože si nebyli jistí přesným časem, kdy Heydrich bude projíždět. Podle oficiálních německých pramenů přijíždí do ulice V Holešovičkách v 10:36 osudové auto a celá akce nezabere ani dvě minuty. Jakmile viděl Klein Gabčíka stojícího na chodníku s pistolí, zakřičel slova: „*Pozor, atentátníci!*“ Nato Heydrich udělal svou osudovou chybu a rozkázal Kleinovi: „*Zastavte, okamžitě zastavte.*“⁶⁸ Ze starších pramenů můžeme mít pocit, jako kdyby Kubiš vrhnutím bomby zachránil situaci po nezdařeném Gabčíkově výstřelu. Z novějších britských záznamů, které zkoumal historik Eduard Stehlík⁶⁹ ale vyplývá, že plánem bylo nejprve vržení bomby pod přední kapotu auta, čímž by se zastavilo. Problémem bylo, že zastavení auta přišlo samo a až tehdy, když byla Kubišova pozice těsně nad autem, a ne pod ním, jak se plánovalo. Proto následovalo hození bomby do zadní části vozu a případné zakročení Gabčíkovou pistolí. Z faktů o atentátu víme, že bomba vybuchla opravdu jen jedna, a to ta v zadní části vozidla, která i smrtelně zranila SS-Obergruppenführera Heydricha.⁷⁰

Tyto nové důkazy však nemění nic na tom, že z Gabčíkovi pistole pravděpodobně žádný výstřel nevyšel. Otázka proč asi navždy zůstane předmětem spekulací. Hypotéz je

⁶⁶ ČVANČARA, Jaroslav: c. d. s. 46/47.

⁶⁷ ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 560, Dokument č. 1/101, pozn. 7.

⁶⁸ Tamtéž, s. 713, Dokument č. 1/107.

⁶⁹ KMOCH, Pavel: c. d. s. 81-90, dále Legendy, nesmysly a mýty heydrichiády, beseda 2012, Ústav pro studium totalitních režimů, dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=vsCV25VC5Sk> [citováno 1.2.2021].

⁷⁰ ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 101, Dokument 1/14.

hned několik: nedotažené pouzdro hlavně, stéblo sena v mechanismu závěru, vzpříčený náboj nebo Gabčíkova psychická stránka. Je možné, že se zalekl a když přišel k sobě, tak už bylo pozdě. Další možný důvod podle spisovatele Pavla Kmocha je ten, že Gabčík prostě a jednoduše do poslední chvíle dodržoval rozkazy. Pokud mělo být hození bomby prvním krokem, tak prostě hledáčkem stengunu sledoval Heydrichovo auto a čekal na výbuch bomby.⁷¹ Otázkou ale zůstává, proč by Gabčík nevystřelil po výbuchu bomby. Možná zafungoval stres, pistole měla opravdu závadu nebo se na něj výbuchem strhla moc velká pozornost okolí a byl čas na útěk?

Na místě se poté nejspíše opravdu strhl chaos. Bomba se dotkla i tramvaje, jež projížděla, které se roztříštilo jedno z oken. První, kdo poskytl Heydrichovi pomoc, byla zdravotní sestra Zuzana Navarová.⁷² Ta to však brala pouze jako povinnost, a odměnu, kterou za to dostala, věnovala na humanitní účely. Při výsleších se vymlouvala na svou krátkozrakost a schválně uváděla jiné popisy atentátníků.⁷³ Heydrich byl dovezen do nemocnice na Bulovce, kde byl okamžitě převzat na operační sál. Do hrudníku mu pronikl úlomek karoserie ve velikosti 4x2 cm a chuchvalec materiálu z čalounění.⁷⁴

Gabčík odhodil samopal a kabát pod kterým ho skrýval a utíkal ulicí Kolínská (dnešní Gabčíkova) pronásledován Heydrichovým řidičem Kleinem. Běžel až k malému obchodu v ulici Na Zápalčí (dnešní Valčíkova), kde chtěl před Kleinem uniknout zadním vchodem. Řeznictví však zadní vchod nemělo, a tak došlo k přestřelce, když se Gabčík snažil dostat z krámků ven. Klein byl zasažen do nohy, a tak už nemohl Gabčíka nadále pronásledovat. Ten pokračoval směrem k Trojskému mostu.⁷⁵

Kubiš, který byl v obličejí zraněn výbuchem, se dostal ke kolu a odhodil aktovku s Gabčíkovou čepicí. Nejspíš tedy kolo, na kterém Kubiš ujel patřilo původně Gabčíkovi, ale k útěku mu bylo blíž. I přesto, že se ho několik civilistů snažilo zastavit, dostal se do Slavatovy ulice, kde u firmy Baťa kolo odstavil a pokračoval do bytu Novákových. Marie Nováková poté pro kolo poslala svou dceru Jindřišku, která ho odvedla jinou cestou, aby stopa nevedla k jejich bytu. Když se Jindřišky cizí ženy ptaly, „*jakým právem kolo odvádí*“, odpověděla pohotově, že: „*zde kolo zanechal zraněný tatínek.*“⁷⁶

---

71 KMOCH, Pavel: c. d. s. 88.

72 Navarová, jejíž manžel MUDR. Oldřich Navara bude ironií osudu konstatovat smrt K.H. Franka po jeho popravě na Pankráci, bude po válce odsouzena za kolaboraci na 16 let. ČVANČARA, Jaroslav: c. d. s. 92/93.

73 ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 455-456, Dokument č. 1/95, pozn. 3.

74 ČVANČARA, Jaroslav: c. d. s. 92/93.

75 ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 461-462, Dokument č. 1/95, pozn. 10.

76 Tamtéž, s. 473-474, Dokument č. 1/95, pozn. 22.

Gabčík doběhl do bytu Svatošových, kde se napil a převlékl. Podle závěrečné zprávy byl velmi rozčilený, nervózní a hodně zpotený. Při odchodu se cestou zastavil u květinářky, koupil u ní kytici konvalinek a pak zmizel z dohledu.⁷⁷ Kubiš, který se u Nováků mezitím prvotně ošetřil a převlékl, se odebral k Piskáčkům, kde se často konaly odbojové schůzky. Jaroslav Piskáček mu poté zajistil řádné ošetření oka u doktora Břetislava Lyčky. Syn Piskáčkových Miloslav převezl Kubišovo kolo od Nováků k jeho původním majitelům – k rodině Smržově.

Zhruba hodinu po atentátu byly zavřeny hranice Prahy, zastavila se veřejná doprava a uzavřela se všechna místa, kde by se mohlo provozovat jakékoliv veselí. Už od 16:30 hodin byl vyhlášen výjimečný stav a lidé nemohli po deváté hodině večerní vycházet ven. Začala velká pátrací noční akce, kdy se prohledávaly Pražské byty a bylo během ní nasazeno 4500 mužů Waffen-SS.⁷⁸ V Pannwitzově závěrečné zprávě se píše, že se během této razie parašutisté zavěšovali do světlíku či větrací šachty, kde viseli na okenní římse. Což potvrzuje i Čurdova poválečná výpověď.⁷⁹ To, kde přesně Kubiš s Gabčíkem strávili onu razii, není jasné. Nabízejí se teorie, že ji přečkali buď u Piskáčků či Zelenky-Hájského, jejíž jména jsou v této souvislosti uvedena v závěrečné zprávě.⁸⁰

Už 28. května byla vyhlášena povinnost přihlásit se k pobytu při zdržování se v protektorátě pod pohrůzkou zastřelení.⁸¹ A protože nacisté neměli už přes tři dny žádnou stopu, byla 30. května vyhlášena už druhá odměna 10 milionů korun za jakékoliv informace o atentátnících.⁸² Nový úkryt měl parašutistům poskytnout kostel sv. Karla Boromejského (dnes pravoslavný chrám svatého Cyrila a Metoděje), na jehož myšlenku navedl Jana Zelenku-Hájského František Šafařík. Do kostela přicházeli parašutisté postupně, jako první přišel Jaroslav Švarc a jako poslední dorazil 1. června Josef Gabčík.

Ve všech novinách vyšel 31. května popis „*pachatelů atentátu na zastupujícího říšského protektora*“⁸³ a fotky předmětů zanechaných na místě atentátu. Gabčík je popsán jako: „*vyšoký 160 až 170 cm; stár 25 až 32 let; široký v ramenou, stabilní stavba těla;*

---

77 ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 731, Dokument č. 1/107.

78 Tamtéž, s. 140-141, Dokument č. 1/31. Waffen-SS byl jeden z pilířů nacistického represivního aparátu na území protektorátu. Byli poskládány většinou z dobrovolníků, jež prošli vojenským ideologickým výcvikem. Jejich velitelem byl Heinrich Himmler.

79 Tamtéž, s. 348-372, Dokument č. 1/82.

80 Tamtéž, s. 712-764, Dokument č. 1/107.

81 Tamtéž, s. 132-133, Dokument č. 1/28.

82 Tamtéž, s. 138-139, Dokument č. 1/30.

83 Lidové noviny, Brno: Vydavatelské družstvo Lidové strany v Brně, 1894-1919, číslo: 272, datum vydání 31. května 1942, s. 3, ISSN 1802-6265.

velká hlava do hněda opálený, bezvousý obličej [...] při provedení činu a na útěku byl bez pokrývky hlavy. “ Kubiš je na druhou stranu popsán jako: vysoký 168 až 170 cm; stár 30 až 35 let; štíhlá, slabá postava; plný okrouhlý a bezvousý obličej s vysedlými lícními kostmi; tmavé vlasy [...] jako pokrývku hlavy měl černý klobouk. Pachatel krvácel na levé straně obličeje a měl poranění buď na levé tváři, na levém uchu nebo na levém spánku.”⁸⁴ Spousta svědků však popisovala parašutisty schválně špatně, aby nacisty svedly ze stopy. Například svědek Bohumil Straka popsal Kubiše jako „cikána, jenž byl zarostlý.”⁸⁵ Někteří se vymlouvali na okolnosti a někteří, že neviděli nic. Přesto museli všichni přijmout odměnu za pomoc při hledání atentátníků. Tento propagandistický čin měl zajistit, aby Češi vypadali jako národ udavačů.

---

84 Lidové noviny, c.d., 31. května 1942, č. v. 272, s. 3.

85 ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 436-509, Dokument č. 1/95.

4 UDÁLOSTI PO ATENTÁTU

4.1 Pátrání po parašutistech

Už 3. června 1942 proběhla velká pátrací akce, kdy bylo zadrženo 260 děvčat z Libně. Svědkyně Františka Sedláková a Cecílie Adamová, které viděly Jindřišku kolo odvádět, seděly v odděleném pokoji a skrz otvor se koukaly na všechny dívky, jak po místnosti kolo prováděly. Žádná z nich však neoznačila Jindřišku Novákovou za onu dívku. Otázkou je, zda se tam Jindřiška vůbec nacházela. Výpověď Františka Rotta, ředitele dívčí školy, z roku 1942 naznačuje, že se Jindřiška na akci nenacházela. Vypověděl: „*Strachy se choulila ve výklenku schodů. [...] Když pak byly dívky po skupinkách propouštěny a odcházely domů, připojila se Jindřiška k nim a šla také domů*“. Naproti tomu ve výpovědi Evy Miksové, která se razie sama účastnila, si můžeme přečíst, že si neumí představit, že by se tam snad Jindřiška někde schovala. Podle všeho je Němci neustále hlídali.⁸⁶

Dne 4. června zemřel na následky atentátu Reinhard Heydrich. V matričním zápise se píše, že umírá v 9 hodin ráno v Nemocnici na Bulovce a příčinu smrti uvádí jako: „*Střelné zranění (vražedný útok) infekce po zranění*.“⁸⁷ V závěrečném posudku pitvy, která však byla provedena pouze jako „částečná“⁸⁸ si můžeme přečíst příčinu smrti více rozvedenou: „*Smrt nastala následkem poškození životně důležitých parenchymatózních orgánů bakteriemi, případně jejich jedy. Ty byly do těla zavlečeny střelným poraněním výbušninou a usídlily se zejména v hrudní dutině, v bránici a krajině sleziny a tam se pomnožily*.“⁸⁹

V den 9. června byl prezident Emil Hácha na audienci u protektorátní vlády, aby se vyjádřil k atentátu. Hácha vyslovil svou lítost a odpor k činu. Hitler na prezidenta apeloval, aby se Český národ začlenil mezi Němce, poslouchal a zachovával mír uvnitř říše. Vyhržoval, že se buď národ Čechů srovná, nebo „rušitele míru“ odstraní všemi jeho možnými prostředky. Hácha Hitlera prosil, aby vůči českému národu ještě jednou uplatnil milost. Vůdce opáčil jen: „*Uvidíme*“.⁹⁰ O tom, že bylo ten den schváleno vypálení Lidic, se už ovšem nezmínil.

---

86 ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 946-952, Dokument č. 2/11, pozn. 5.

87 Tamtéž, s. 242-243, Dokument č. 1/57.

88 Nebyla pitvána hlava ani mozek.

89 Tamtéž, s. 248-258, Dokument č. 1/60.

90 Tamtéž, s. 322-329, Dokument č. 1/77.

O dva dny později, tedy 13. června, byla vydána osudová vyhláška říšského protektora, která obsahuje prohlášení o případné beztrestnosti lidí, kteří mají jakékoliv údaje o atentátnících a do té doby se na gestapu nepřihlásili. Údaje však musely být podány do 18. června 1942, u jakékoliv služby tajné státní policie nebo jiného policejního úřadu.⁹¹ Podle Pannwitzových memoárů víme, že se během 48 hodin přihlásilo více než 680 osob. Dále ale udává, že v Berlíně se při takové odměně přihlásilo lidí až 100 tisíc.⁹² A právě toho dne odeslal Čurda své anonymní udání na stanici protektorátního četnictva v Benešově, kde mu ale nejspíš nikdo nepřikládal velkou pozornost.

Když se stále nic nedělo, přišel v poledních hodinách 16. června do Petschkova paláce v Praze „*poněkud rozrušený a vyděšený muž*“,⁹³ který nejdříve pouze tvrdil, že viděl aktovku u přítele a po důkladném výslechu se přiznal, že je sám parašutistou a jmenuje se Karel Čurda. Další noc proběhlo zatýkání všech rodin, které Čurda při výsleších uvedl. Když vtrhlo gestapo do bytu Jana Zelenky-Hájského, on sám před ně předstoupil se slovy: „*Pánové, jsem vám k dispozici*“⁹⁴, a zhroutil se před ně mrtev. Jeho syn Jan Milíč Zelenka byl ve škole varován spolužákem Jiřím Ruttou, a tak ukončil svůj život stejně jako otec. Byl nalezen náhodnými kolemjdoucími kolem desáté hodiny večerní v tzv. Husově Háji v Záběhlicích. Stejně skončila svůj život i nejdůležitější žena pro Anthropoid, tzv. *mamina*⁹⁵ parašutistů, Marie Moravcová, jež se o parašutisty starala a zařizovala jim zásoby jídla.

Klíčovým pro vypátrání úkrytu parašutistů byl však syn Marie Moravcové, Vlastimil Moravec, zvaný Aťa. Ten byl na zprávu o nemoci jeho maminky vylákán do Prahy, kde byl okamžitě zadržen a krutě vyslýchán. Po několika hodinách úmorného výslechu a po tom, co mu nacisté ukázali mrtvolu jeho maminky, byl Aťa Moravec v pozdních večerních hodinách zlomen a nešťastně vypověděl, že v případě prozrazení měl hledat úkryt v kostele sv. Karla Boromejského.⁹⁶ Tam také následujícího rána vedly cesty nacistických jednotek.

---

91 ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 343, Dokument č. 1/81.

92 PANNWITZ, Heinz: c. d. s. 20-21.

93 Tamtéž, s. 24.

94 V němčině původně „Hier bin ich“. ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 746, Dokument č. 1/107, ČVANČARA, Jaroslav: *Ni zisk, ni slávu. Příběh Jana Zelenky-Hájského a jeho sokolské ilegální skupiny říjen*, s. 15. Dostupné na: <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/pad1502/016-032.pdf> [citováno 15.2.2021].

95 ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 802, poz. 156, Dokument č. 1/107.

96 Tamtéž, s. 747, dále 801-802, poz. 153, Dokument č. 1/107.

4.2 Boj v kostele

4.2.1 První fáze

Jediné oficiální dokumenty, které ohledně boje v kostele máme k dispozici, jsou z německé strany.⁹⁷ Při jejich analyzování bychom tedy měli být obezřetní. S jistotou však můžeme říct, že parašutisté začátkem června neseděli celé dny v kryptě, ale navštěvovali odbojové schůzky a chodili na obědy či večere k rodinám, které je před atentátem ukrývali. Tuto informaci potvrzuje nejen nalezený lístek na tramvaj z 16. června v Kubišově obleku⁹⁸, ale i poválečná výpověď Antonie Bejčkové. Ta vypověděla, že byli parašutisté na obědě u její sestry Emanuely Khodlové v den před obléháním krypty. Když jim nabídla, aby u ní přečkali noc, odpověděli: „*Mámo, nemůžeme, jsme vojáci, rozkaz zní: Zůstat na místě.*“⁹⁹ Noci museli parašutisté trávit ve vlhké a studené kryptě kostela. Proto také uvítali možnost, že tři z nich budou moct noci trávit na empoře.

V kostele parašutisty ukrývali kněz Gorazd, kaplan kostela dr. Vladimír Petřek a farář Alois Číkl. Mezi nimi a parašutisty existovala jistá poznávací znamení, například nošení řetízků s českým lvem.¹⁰⁰ Kaplan Petřek se o muže velmi dobře staral. Obstarával jim jídlo, nosil zprávy z odboje, ale i vynášel kbelík, který jim sloužil jako toaleta.¹⁰¹ Jídlo jim bylo obstaráváno také paní Marií Moravcovou, která za nimi do kostela docházela.

Dne 18. června ve 4:10 ráno se kolem kostela sv. Karla Boromejského (dnešního sv. Cyrila a Metoděje) sjely stovky německých vojáků a několik vozidel gestapa.¹⁰² Velitelem obkličovací akce byl pověřen Karl von Treuenfeld¹⁰³, úředníkům gestapa velel Heinz Pannwitz.¹⁰⁴ Do kostela vstoupili úředníci bezpečnostní služby bytem kostelníka Karla Loudy a poté pokračovali dovnitř kostela, kde na ně parašutisté spustili palbu.

---

97 ŠUSTEK, V.: c.d., svazek 1., Dokumenty č. 1/107, 1/87, 1/86, 1/85, 1/84, 1/83. Dále viz. kapitola *Prameny* v této práci.

98 KMOCH, Pavel.: c.d., s. 138.

99 ŠUSTEK, V.: c.d., svazek 1., s. 796. Dokument 1/107, pozn. 123.

100 Tamtéž, s. 734. Dokument 1/107.

101 ŠUSTEK, Vojtěch a Pavel ALEŠ: *Zlato se čistí v ohni: o životě, oběti a smrti pravoslavného kněze ThDr. Vladimíra Petřky, jeho rodičů a sourozenců*. Praha. s. 37.

102 Podle německých pramenů bylo přesně nasazeno 19 důstojníků a 740 příslušníků mužstva. Tamtéž, s. 389. Dokument 1/83.

103 Theodor Friedrich Karl von Treuenfeld se narodil do šlechtické rodiny 31. března 1885 a bojoval v první světové válce. Nikdy nebyl členem NSDAP, ale na konci listopadu 1941 je jmenován do funkce velitele jednotek Waffen-SS v protektorátu. Po akci bojů v kostele byl 5. července 1942 z funkce odvolán na frontu.

104 Heinz Werner Walter Pannwitz se narodil 28. července 1911 a vyučil se zámečnickem. V roce 1933 vstupuje do jednotek SA a v květnu 1937 se stává členem NSDAP. Další rok vystupuje z SS a vstupuje do SA. V roce 1939 je přeložen do Prahy jako kriminální komisař. Pannwitz se zúčastnil i vyšetřování i jiných odbojářských akcí, například hledání nepolapitelného českého protifašistického odbojáře Jana Smudka. Za zásluhy vyšetřování atentátu byl povýšen do hodnosti kriminálního rady.

Z protilehlé budovy v Resslově ulici se začalo střílet dovnitř kostela, to však spíše ohrožovalo německé vojáky, a tak byla palba ihned odvolána.¹⁰⁵ Uvnitř kostela byly při přestřelce použity granáty, které čeští vojáci nejspíše shazovali z empory dolů. Podle zranění, která parašutisté při tomto boji utrpěli, můžeme uvést, že tu noc se na empoře bránili Jan Kubiš, Josef Bublík a Adolf Opálka. Ostatní parašutisté měli pouze zranění, která si způsobili sami.

Během boje o emporu, se první německý oddíl vystřídal za druhý úderný oddíl SS „Deutschland“.¹⁰⁶ Jediný přístup na emporu jistili parašutisté, takže mohli nacisté bojovat pouze ručními granáty a palbou ze spodní části kostela. I přesto, že parašutisté věděli, že je to boj prohraný, vydrželi Němcům odolávat celé dvě hodiny. Všichni tři utrpěli zranění explozí granátu, ale zároveň nechtěli riskovat možné nabití vědomí. Opálka a Bublík se stačili střelit do spánku, a Opálka i pozřel pilulku jedu. Jan Kubiš upadl kvůli zranění z výbuchu do bezvědomí a zemřel na následky vykrvácení v podolském lazaretu.¹⁰⁷ I Bublík byl ještě převezen do nemocnice, ani ten však už nenabyl vědomí. Nakonec nacisté v kostele našli další pánské obleky, načež objevili padací dveře vedoucí do sklepa.

4.2.2 Druhá fáze

Ihned poté byl zajatý kaplan Petřek „*velmi energicky*“¹⁰⁸ vyzýván, aby prozradil, kolik parašutistů se v kostele ještě nachází a kde přesně se nachází. Když kaplan přiznal stav situace, byli s farářem Čiklem donuceni, aby parašutisty vybídli k tomu, aby se vzdali. Třikrát byli k tomu pobízeni, dvakrát odpověděli: „*Nikdy*“ a potřetí „*Češi se nevzdávají*“.¹⁰⁹ Když se však Němci zkusili otvorem do krypty dostat, bránili se parašutisté palbou, a tak, protože nechtěla německá strana riskovat, že budou jejich vojáci zastřeleni, dali se na ústup. Vstup do krypty byl tedy znovu uzavřen a nacistické jednotky přenesly boj ven, na ulici, kde byl větrací otvor krypty kostela.

Prvním krokem bylo vytrhnout mříže, což se obešlo bez nejmenších problémů. Parašutisté pak začali na Němce z krypty střílet, a dokonce z okna vyhodili zápalnou lahev s lihem. Proto byla povolána druhá četa protektorátní požární policie, aby se snažila kryptu vytopit. Chvíli se jim dařilo, aby do krypty proudila voda, ale poté parašutisté pomocí žebříku jednu hadici vystrčili ven, čemuž se hasiči snažili zabránit. Mezitím se krypta

---

105 Tamtéž, s. 390. Dokument 1/83.

106 Tamtéž, s. 389. Dokument 1/83.

107 KMOCH, Pavel.: c.d., s. 194-196, pozn. 391, 392, 393.

108 ŠUSTEK, V.: c.d., svazek 1., s. 807, Dokument č. 1/107, pozn. 171.

109 Tamtéž, s. 749, Dokument č. 1/107.

plnila vodou, ale nejspíše odtékala otvory v zemi. Nacisté se začali bát, aby v kryptě nebyl únikový východ. Jeden z hasičů však vytáhl pomocí háků žebřík parašutistů ven, a ti se kromě palby neměli dál čím bránit. Když voda dosáhla asi jednoho metru, začali do otvoru nacisté házet slzotvorný plyn.¹¹⁰ Ani to však nevedlo k jejich vytoženému výsledku, obléhání trvalo už šest hodin a parašutisté se nehodlali vzdát. Když je Němci neustále vyzývali, ať se vzdají, z krypty se ozýval pouze smích.¹¹¹ Po takové době to von Treuenfeld nevydržel a obořil se na Pannwitz s tím, že celá akce nikam nevede a že on sám přebírá odted' vedení. Důležité pro ně však bylo dostat atentátníky živé.¹¹²

Von Treuenfeld následně přikázal odsát slzný plyn, aby jeho jednotky mohly vniknout dovnitř krypty. Sestavil už třetí úderný oddíl, ve kterém byli pouze dobrovolníci. Jediné, co jim zbývalo, bylo dostat se do krypty vchodem do katakomb, který byl chráněn silnou betonovou deskou. Tato možnost byla původně vyloučena, protože velitel hasičů tvrdil, že dostat se přes tuto desku by trvalo asi tři až čtyři hodiny.¹¹³ Nacisté ji poté však rozbili za několik minut. V tu chvíli už nejspíš vojáci věděli, že není úniku a ukončili svůj život vlastní rukou. Z krypty se ozvaly čtyři výstřely, a když se nacisté do krypty dostali, našli už parašutisty mrtvé.

To, jestli měli parašutisté nějaký vymyšlený plán na útěk z krypty, nebo zda kopali nějakou cestu ven, není prokázané. Jedna z věcí, co víme jistě, je, že nacisté počítali s tím, že by se to mohlo stát, a proto obklíčili kostel až k Vltavě. Jistý otvor se v kryptě nachází, ale nevíme, zda nebyl vykopán už předtím, než se v kryptě parašutisté usadili. Také je jisté, že nechal nadporučík Opálka odstranit jedny mříže na oknech kostelníkova bytu. Tato úniková cesta však byla zařízena pro případ, že by jednotky přišly prohledávat kostel. S tím, že budou prozrazeni, nejspíš jednoduše nepočítali.

Těla byla poté vynesena ven z kostela ven na chodník. Kubišovo a Bublíkovo, bylo přivezeno z lazaretu zpět, aby mohla být všechna společně identifikována. V minulosti bylo pro historiky matoucí, že před kostelem leželo těl osm. Jedno z těl patřilo totiž Janu Milíči Zelenkovi, jenž byl předchozí večer nalezen mrtev v parku. Těla byla identifikována Karlem Čurdou a Vlastimilem Moravcem. Nebyla to však jediná identifikace, která proběhla. Během následujících dnů byli všichni, jež byli po atentátu zatčeni, přivázeni do Ústavu soudního lékařství v Praze, kde byli nuceni těla také identifikovat.

---

110 PANNWITZ, H.: c.d. s. 26.

111 ŠUSTEK, V.: c.d., svazek 1., s. 394. Dokument 1/83, pozn. 6.

112 PANNWITZ, H.: c.d. s. 27.

113 ŠUSTEK, V.: c.d., svazek 1., s. 391. Dokument 1/83.

Faktem však zůstává, že kromě Kubišova, byla všechna smrtelná zranění parašutistů, provedena vlastní rukou. Žádnému z Němců se nepodařilo střelbou zasáhnout ani jednoho parašutistu. Majetek vojáků byl naskládán v kostele na schodiště a zdokumentován. Mezi věcmi se nacházely například potraviny, matrace, deky či pistole. Dodnes vlastně zůstává nejisté, kam zmizely hlavy Gabčíka a Kubiše, jež jim byly při pitvě odděleny od těla. Nejpravděpodobnější verzí je, že byly spáleny společně s lebkami ostatních parašutistů ve strašnickém krematoriu.¹¹⁴ Další hrůznou skutečností je, že se Němci chovali k tělům opravdu nepietně. Podle výpovědi Josefa Pánka, univerzitního zřízence v Ústavu pro soudní lékařství v Praze, byly „*mrtvoly fackovány a bylo s nimi hrubě nakládáno.*“¹¹⁵

---

114 ŠUSTEK, V.: c.d., svazek 1., s. 813. Dokument 1/107. pozn. 182.

115 Tamtéž, s. 811. Dokument 1/107. pozn. 182.

5 NACISTICKÁ ODVETA ATENTÁTU

5.1 Lidice

5.1.1 Osudný dopis

V den atentátu 27. května 1942, potkala mladá Anna Maruščáková v Trebušicích mladíka, který se jí představil jako Josef Horák z Lidic. Když ji po krátkém rozhovoru požádal o adresu, aby si s ní mohl dopisovat, dala mu Maruščáková adresu na firmu Pála ve Slaném, kde pracovala. Místo toho, aby si papírek vzal, pouze si jeho obsah zapamatoval. Když se toho samého večera potkali ještě jednou, údajný „Pepík“ se jí svěřil, že bude po válce „*velkým pánem a bude mít vysoké postavení.*“¹¹⁶ Následně ji požádal, aby předala do Lidic vzkaz rodině Horákové a sdělila jim, „*že je jejich milovaný Josef živ a zdrav, a že vykonal vše, co si předebral.*“¹¹⁷ Poté se s Maruščákovou dohodl, že jí bude psát pod pseudonymem Milan.

Tento Josef Horák alias Milan byl však doopravdy ženatý muž, Václav Říha, který použil povídačku o Josefu Horákovi, aby na mladou dívku zapůsobil, poté, co si o příběhu parašutistů přečetl v novinách. Později odeslal přes svého kamaráda Anně Maruščákové dopis z Hudlic na Křivoklátsku. Kladenské gestapo však mělo na tuto oblast už od dubna 1942 políčeno, kvůli přestřelce, při které zemřel výsadkář skupiny Zinc Arnošt Mikš.¹¹⁸ Gestapo se totiž domnívalo, že se v oblasti nachází parašutistů mnohem více.

Dne 3. června 1942 se dopis objevil ve firmě Pála. Nedostává se ale do rukou Anny Maruščákové, která do firmy nedocházela od 29. května kvůli zraněnému prstu.¹¹⁹ Dostal se však do rukou přímého majitele firmy Jaroslava Pály, který měl ten den poštu na starosti. Jelikož byl prvotně nadepsán příjemce „*firma Pála*“ a až v dalších řádcích číslo zaměstnance a určení „*pro Andulku*“, majitel firmy dopis otevřel. V dopise stálo: „*Drahá Aničko, promiň, že Ti píše tak pozdě, a snad mne pochopíš, neboť víš, že mám mnoho starostí. Co jsem chtěl udělat, tak jsem udělal. Onoho osudného dne jsem spal někde na Čabárně. Jsem zdrav. Na shledanou tento týden a pak se již nevidíme. Milan.*“¹²⁰

---

116 KYNCL, Vojtěch: *Lidice: zrození symbolu*. Praha: Academia, 2015, s. 121.

117 ŠUSTEK, Vojtěch: c.d., svazek 1., s. 963, Dokument č. 2/12.

118 Přestřelka se stala v malé osadě Požáry, jen kousek od Hudlic. Parašutista Arnošt Mikš z výsadku Zinc společně s velitelem výsadku Bioscopzing Bohuslavem Koubou, jeli k osadě, aby vyzvedli ukrytý materiál na poli. Když se však k místu přiblížili, překvapili je členové četnické hlídky. Mikš sice pistolí zasáhl oba četníky, sám ale z přestřelky nevyšel živ.

119 KYNCL, Vojtěch.: *Lidice* c.d., s. 124.

120 ŠUSTEK, Vojtěch: c.d., svazek 1., s. 962, Dokument č. 2/12.

Majitel firmy ihned poté dopis předal gestapu a začalo bleskové vyšetřování. Dopis se Němcům hodil do noty. Chystal se Heydrichův pohřeb v Berlíně a bylo nutné odevzdat alespoň nějakou stopu ohledně vyšetřování atentátu. Ještě téhož večera byla zatčena Anna Maruščáková, které je následně ukázána fotka pravého Josefa Horáka, jenž byl po začátku války prohlášen za nezvěstného a mezi lidmi se povídalo, že se účastní odboje v Anglii. Ta nejspíš pod tlakem přiznává, že je mladíkovi, který ji na konci května oslovil, podobný.¹²¹ I přes spoustu důkazů toho, že je situace nedorozuměním se nacisté uchylovali k zásadnímu řešení. Mohli bychom říct, že měli klapky na očích a viděli jen to, co vidět potřebovali.

5.1.2 Vypálení Lidic

Obklíčení vesnice začalo už 9. června kolem desáté hodiny večerní. Nacisté s tak velkým počtem lidí však nepočítali, a tak bylo nutné zavolat posily. Instrukce zněly: „*Obklíčit, nikoho nepustit ven, zato každého dovnitř.*“¹²² Kolem jedné hodiny v noci se začala pomalu rozsvěcet světla jednotlivých stavení, když byly domy prohledávány. Vojáci měli přísný zákaz cokoliv si přivlastnit. Nejdříve byli obyvatelé společně shromažďováni na návsi před kostelem, farou a školou.

Lidičtí muži byli odvedeni na statek Horákových. Několik z nich tušilo, že obklíčování Němci nevěstí nic dobrého, a ještě před odvedením si vzali život sami.¹²³ Okolo čtvrté hodiny ranní bylo 173 lidických mužů postupně vyvedeno před statek a postříleno. Byli stříleni po deseti a další si vždy stoupali před těla svých mrtvých sousedů. Farářova promluva měla muže uklidnit, a tak poprava probíhala velmi vyrovnaně a tiše. Muži se dívali zpřímá do hlavní pušek bez zavázaných očí,¹²⁴ což nebyvalo pro nacistické popravy typické. Nejmladšímu popravenému bylo čtrnáct let, osm měsíců a dvacet pět dní.¹²⁵

Ženy a děti byly odváděny do místní školy a kolem páté hodiny ranní odvezeny do Kladenského gymnázia, kde byly děti vybírány k poněmčení. V této první vlně bylo zástupci Říšského rasového a osidlovacího úřadu vybráno sedm dětí. Ty byly o den později převezeny na Karlovo náměstí. Ženy byly od dětí odděleny a převezeny do koncentračního tábora Ravensbrück. Děti, které válku přežily, popisují okamžik odloučení za ten nejotřesnější.¹²⁶

---

121 KYNCL, Vojtěch.: *Lidice c.d.*, s. 128.

122 Tamtéž, s. 152.

123 Tamtéž, s. 168.

124 Tamtéž, s. 183.

125 Tamtéž, s. 192.

126 Tamtéž, s. 236, 389-400.

Přes osmdesát dětí, které vybrány k poněmčení nebyly, byly ještě ten den odvezeny přes Lovosice do polské Lodže. Z nich bylo ještě dalších sedm vybráno k poněmčení a zbytek byl 13. července naložen do nákladních vozů. Tyto nákladní vozy s 81 lidickými dětmi, byly poslány do vyhlazovacího tábora Chełmno. Žádný písemný dokument se o převezení dětí ani o jejich osudu nezachoval. Podle vzpomínek zaměstnanců tábora ale víme, že byly děti nejspíš usmrceny ve speciálních vozech.¹²⁷ Tyto vozy byly upraveny tak, aby výfukové plyny pomalu pronikaly hadicí do vnitřku vozu, což způsobilo smrt do několika minut.

Všechny majetek byl z obce vyvezen a po vyklizení obce byly založeny požáry a Lidice byly srovnány se zemí. Po válce se do Kladenska vrátilo 143 lidických žen z koncentračních táborů. Pár z nich se dokonce opět setkalo se svými dětmi, které byly nalezeny u německých rodin. Jejich návraty se staly velkou společenskou událostí.¹²⁸ Po atentátu se sice mezi lidmi vytvořilo nespočet pověr a domněnek o tom, co se strašného bude dít, ale persekuci Lidic si snad nikdo neuměl ani představit. Také parašutisty ve studené kryptě kostela zpráva o vypálení vesnice neminula, údajně je velice zdrtila.¹²⁹ Tento hrůzný čin měl ve své době celosvětový ohlas a jeho oběti jsou dodnes hojně připomínány.

---

127 KYNCL, Vojtěch: *Lidice* c. d., s. 278-282.

128 Tamtéž, s. 364-368, 388.

129 Atentát z hlediska vyššího principu. www.army.cz [online]. [cit. 25.2.2021]. Dostupné na: <https://www.mocr.army.cz/mo/tisk/areport/2002/9/p1.htm>.

5.2 Ležáky

5.2.1 LIBUŠE

Osud osady Ležáky je nepochybně spjat s výsadkem skupiny Silver A. Muži, kteří se tohoto výsadku zúčastnili, byli Alfréd Bartoš, Josef Valčík a Jiří Potůček. Úkol této skupiny byl jednoznačný: obnovit ztracené spojení s Londýnem.¹³⁰ I přesto, že se seskok výsadku nepodařil podle představ a Josef Valčík kvůli mírnému zdržení při seskoku nebyl ostatními výsadkáři k nalezení, podařilo se jejich úkol splnit. Dne 15. ledna se radiotelegrafistovi Jiřímu Potůčkovi povedlo společně s odbojářem Františkem Valentou nalézt pravidelné spojení s centrálou ve Velké Británii skrz vysílačku LIBUŠE.¹³¹

Vysílačka LIBUŠE často měnila svou polohu, stejně jako její obsluhovač, parašutista Jiří Potůček. Její nejčastější zastávkou se však stával lom Hluboká, blízko Ležáků, odkud také Jiří Potůček vysílal v den atentátu na Reinharda Heydricha. Nejdůležitějším se ale pro Ležáky stává moment, kdy se LIBUŠE přesouvá do ležáckého mlýna, kde ji i s Potůčkem ukrýval mlynář Jindřich Švanda. Když byl poté 21. června 1942 zatčen a vyslýchán gestapem, přiznal, že o vysílací stanici a parašutistovi věděla celá osada.¹³²

Nacisté se však nedostali k Ležákům náhodou. Cesta k vypálení Ležáků vedla od přiznání Karla Čurdy, který prozradil byt důležitých spolupracovníků odboje, manželů Krupkových, jež byl jakýmsi centrem pardubického odboje. Po jejich zatčení 17. června následovalo objevení spousty dokumentů a vodítek v jejich bytě. Dále už to šlo pro nacisty zlehka. Pod vlivem velmi tvrdých výslechů bylo zlomeno spousty dalších odbojářů. Následně byla i nastražena past na parašutistu Alfréda Bartoše v bytě Krupkových. Podle všeho se ale Hana Krupková snažila Bartoše varovat otevřeným postranním oknem, který znamenal nebezpečí.¹³³ Když se ale vrátil na místo odpoledne, zastihli ho dva příslušníci gestapa. Bartoš se dal na útěk, ale stále unavený z nemoci pochopil, že je boj prohraný. Sám se střelil do hlavy a zemřel v nemocnici 22. června.

Po zatčení manželů Krupkových, začali nacisté rozplétat celou síť spolupracovníků skupiny Silver A. Provázanost ležáckého a pardubického odboje byla tak obrovská, že se cesta k Ležákům otevřela už za pár hodin. K zatčení mlynáře Švandy došlo nejspíše podle

---

130 JELÍNEK, Zdeněk, ŠUSTEK, Vojtěch, a kol: *Operace Silver A. 2.*, rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Scriptorium, 2010., s. 32, 35.

131 KYNCL, Vojtěch, a kol: *Ležáky a odboj ve východních Čechách*. Praha: Academia, 2016. s. 64-65.

132 SOA Zámorsk, MLS Chrudim, kart. Č. 82, LS 985/46, výpověď Huberta Hanauske bez datace, s. 8. citováno v KYNCL, Vojtěch, a kol. *Ležáky*, c.d., s. 132.

133 SCHILDBERGER, František: *Ležáky 24. června 1942*. 2. upr. vyd. Hradec Králové: Kruh, 1987. s. 58.

výpovědi Věry Junkové¹³⁴, která po brutálním výslechu přiznala, že její milý Jiří Potůček, působil i v mlýně v Ležákách. Později je prozrazen i on sám a 26. června posílá svou poslední depeši: „*Ležáky u Vrbatova Kostelce, kde jsem byl se svojí stanicí, byly srovnány se zemí. Lidé, kteří mi pomáhali, byli zatčeni. Jen s jejich pomocí jsem mohl zachránit stanicí i sebe. [...] Zůstal jsem nyní sám. Lidé se bojí a jsou nedůvěřiví. Lze těžko navazovat nové styky. [...] Udejte mi jméno a adresu nástupce.*“¹³⁵ Atmosféra děsu vyvolaná nacisty pracovala proti němu, ale přesto se našli tací, kteří mu poskytli pomoc. Když měl po neustálém pronásledování 2. července 1942 domluvený sraz s odbojářkou Annou Hájovou, lehl si unavený Potůček nedaleko cesty lesa a usnul. Byl však objeven četníkem z Doubravic, a když se natáhl po pistoli, byl českým četníkem usmrcen do temene.¹³⁶

5.2.2 Vypálení Ležáků

Nacisté začali s obklíčením Ležáků u Černíkova lomu, odkud byli okolo půl jedné dopoledne dělníci vyhnáni na silnici. Všichni byli prošacováni a bylo jim pohroženo zastřelením, když se někdo pokusí o útěk. Později byli k lomu u silnice vyhnáni všichni, kdo se v Ležákách nacházeli. Lidé přicházeli i se svými nejcennějšími věcmi, což bylo pro nacisty příhodné, protože nemohli dopustit, aby se jakékoliv cennosti zničily společně s domy. Tento čin však pro některé obyvatele představoval jiskru naděje. U lomu pak proběhla kontrola přihlášek k pobytu a ti, kteří do osady nepatřili, byli vyhnáni pryč. Pro ty, kdo naopak přítomni nebyli, bylo posláno.¹³⁷

Ležáčtí obyvatelé byli oddělováni od ostatních a následně posláni do Pardubického Zámečku. Okolo páté hodiny jejich domy vzplanuly. Ještě druhý den ráno bylo údolí plné dýmu.¹³⁸ Na rozdíl od Lidic neměli vojáci zakázané rabování, a také toho hojně využívali. Když ležáčtí obyvatelé dorazili do Pardubic, byli ihned odváděni do sklepa Zámečku. Děti, některé ještě se školními brašnami na zádech,¹³⁹ byly s matkami posílány do kanceláře Zámečku, aby dostaly kartičky s jejich jmény a daty narození. Později bylo všech třináct

---

134 Věra Junková byla nejprve snoubenkou Alfreda Bartoše, ten se ale v Anglii zasnoubil s někým jiným, což Junková neunesla a pokusila se o sebevraždu. Naštěstí byla zachráněna a její cesta vedla k radiotelegrafistovi Jiřímu Potůčkovi, kterému poskytovala ubytování a později se u nich rozvinul i milostný vztah. Věra Junková byla nejen sama velmi statečnou odbojářkou, ale ještě přivedla k odboji další. Při jejím zatčení byla podrobena brutálním výslechům, kterých se účastnil i boxer Walter Kröger. KYNCL, Vojtěch, a kol: *Ležáky*, c.d., s. 70.

135 SCHILDBERGER, František: *Ležáky*, c.d., s. 87.

136 KYNCL, Vojtěch, a kol: *Ležáky*, c.d., s. 81-82.

137 Tamtéž, s. 7.

138 Tamtéž, s. 74.

139 KYNCL, Vojtěch, a kol: *Ležáky*, c.d., s. 146.

děti poslány do Pražských Vinohrad. Jejich cesta pokračovala 7. července 1942, stejně jako cesta Lidických dětí, do Polské Lodže. Tam byly vybrány pouze dvě děti, které měly nárok na poněmčení – sestry Marie a Jarmila Štůlíkovi. Tyto dvě sestry válku přežily v německých rodinách. Jedenáct ležáckých dětí bylo nejspíše usmrceno, stejně jako děti lidické, ve vyhlazovacím táboře Chełmno.¹⁴⁰

Dospělí ležáčtí muži a ženy byli po dvou vyháněni ze sklepa na cvičiště, kde jim byli zavázány oči a byli spoutáni železky. Poprava měla probíhat v klidu a všichni popravení se údajně chovali velmi statečně.¹⁴¹ Někteří dokonce vykřikovali vlastenecká hesla.¹⁴² Ten den bylo popraveno 33 ležáckých obyvatel, z toho 18 žen a 15 mužů. Zastřelení byli obírání o všechno, co u sebe měli, včetně zlatých zubů. V hotovosti si nacisté z Ležáků odnesli přesně 1 tisíc 904 korun a 70 haléřů.¹⁴³ Těla byla pálena v pardubickém krematoriu až do třetí hodiny ranní.

V souvislosti s Ležáky byla další velká poprava zinscenována 2. července 1942, kdy bylo popraveno 40 členů pardubického odboje, zatčených ve dnech 20.–22. června 1942. Poprava začala ve 20:06 a skončila ve 20:47.¹⁴⁴ Na popraviště Zámečku v Pardubicích byly oběti přiváděny po pěti a interval mezi nimi byl pět minut. Všichni popravení byli spolupracovníci Bartoše, Valčíka nebo Potůčka. Stejněho dne byl také zastřelen radiotelegrafista Jiří Potůček. Začátek července 1942 byl naprostým koncem pro skupinu Silver A.

---

140 KYNCL, Vojtěch, a kol: *Ležáky*, c.d., s. 151-152.

141 SCHILDBERGER, František: *Ležáky*, c.d., s. 81.

142 Tamtéž, s. 82.

143 SCHILDBERGER, František: *Ležáky*, c.d., s. 45.

144 Pardubicemi po stopách Silver A, 2. července 1942. [online]. Dostupné na: <http://heydrichiada.pardubice.eu/cz/cervenec-1942.html> [cit. 4.3.2021].

6 ANNA MALINOVÁ

6.1 Dětství

Anna Malinová se narodila jako Anna Komárková, 19. května 1914, v obci Stříbrné Hory¹⁴⁵ (dnes část města Nalžovské Hory) v jihozápadních Čechách a pokřtěna byla o týden později.¹⁴⁶ Jejím otcem byl zámečnick Eduard Antonín Komárek, který se narodil 16. ledna 1859, a který byl od roku 1906 vdovcem.¹⁴⁷ Se svou první manželkou měl sedm dětí, z čehož šest z nich se dožilo dospělého věku. Eduard Komárek byl členem obecního zastupitelstva obce¹⁴⁸, a dokonce se v roce 1926 na rok stal zastupujícím starostou obce.¹⁴⁹ Za druhou manželku si Eduard Komárek vzal v roce 1908 maminku Anny Malinové, o dvacet tři let mladší Josefu, rozenou Hroudovou, 17. března 1882 v Letovech.¹⁵⁰ Společně měli 6 dětí, z nichž 4 se dožily dospělosti.

Anna Malinová měla tedy dohromady deset žijících sourozenců, z nich tři nevlastní se před jejím narozením a další dva po jejím narození odstěhovali do Ameriky.¹⁵¹ Poslední z jejich nevlastních sourozenců zemřel v první světové válce a je zapsán na pomníku padlým v Nalžovských Horách.¹⁵² Blíže věkem byli Anně Malinové spíše její vlastní sourozenci. Nejvýrazněji však vyniká její o pět let starší sestra, Josefa Komárková, která se provdala do Horažďovic, kousek od Stříbrných Hor, a nadále tam žila na blízkou svým rodičům. Komárkovi žili v jednopatrovém skromném domku č. 124, který měl menší zahradu vedoucí do stráně.¹⁵³

Do první třídy čtyřtřídní obecné školy ve Stříbrných Horách začala Anna Malinová chodit 1. září 1920. Jelikož byla „nezpůsobilá“ postoupit do dalšího oddělení první třídy,¹⁵⁴ chodila do školy devět let místo osmi. Díky jejímu vysvědčení ze školního roku 1925/26 víme, že od 18. do 23. června prodělala příušnice. Nejlépe ze všech předmětů jí šlo

---

145 V německých dokumentech najdeme pod německým názvem Silberberg.

146 Emailové komunikace autorky s matrikářkou v Nalžovských Horách Jitkou Vrágovou 27.10.2020.

147 Jeho první manželka Vincencie Julia Komárková, rozená Švarcová (Schwarz) umírá 2. srpna 1906 na komplikace při předčasném porodu.

148 Předtím než se stal starostou byl náměstkem starosty.

149 Starostou se stal, jelikož zemřel starosta t.č. Ferdinand Opitz. Byl zvolen doplňující volbou. SOA Plzeň, archiv města Klatovy, AM Nalžovské Hory, inv. č. 923, kronika města Nalžovské Hory (1922-1952), fol. 33.

150 SOA Plzeň, sbírka matrik západních Čech, inv. č. 1014, sig. Stříbrné Hory 19, matrika oddaných při farním chrámu Páně sv. Kateřiny Panny a Mučednice (1882–1933), fol. 71.

151 AF Archiv města Nalžovské Hory, inv. č. 17, evid. č. K 16.

152 Josef Komárek, 6.10. 1898–1.8. 1917. SOA Plzeň, archiv města Klatovy, AM Nalžovské Hory, inv. č. 923, kronika města Nalžovské Hory (1922-1952), fol. 36-37.

153 Rozhovor autorky s paní Zuzanou Dohnalovou, vnučkou Anny Malinové, 10.12. 2020.

154 První měsíc školy byla Anna Malinová nemocná a měla větší absenci, tudíž nejspíš nestihla látku dohnat. AF Archiv města Nalžovské Hory, Národní škola NH třídní katalog I. (1920-1921), inv. č. 117, evid. č. 215.

náboženství,¹⁵⁵ a dokonce se jeden rok učila německy.¹⁵⁶ Předposlední rok její školní docházky si rodina Komárkových prošla spalničkami. Své vzdělání zakončila Anna Malinová v roce 1929.¹⁵⁷

V roce 1927 si Anna Malinová začala psát jakýsi deník, svou „knihu života“, do které si zapisovala všechno, „*co je jí milé.*“¹⁵⁸ V deníku popisuje své rodné město, svou rodinu a také v něm jsou zápisy o Československé republice nebo vlastenecké veršičky. Na jedné straně například napsala: „*Svoboda je dobrá věc, není pro ni na světě klec.*“¹⁵⁹ Je nutné podotknout, že obec Stříbrné Hory byla velmi vlastenecké prostředí pro dospívání. Když se podíváme do kroniky obecné školy, kterou Anna Malinová navštěvovala, dočteme se, jak velice si lidé v obci vážili své země. Ve velkém se slavily státní svátky, ale i narozeniny prezidenta T.G. Masaryka. Děti se na svátky učily vlastenecké písně, které poté přednášely při průvodu a také kreslily vlastenecké obrázky, které vystavovaly ve škole.¹⁶⁰

V pamětní knize četnické stanice Stříbrných hor je dokonce popsáno společné poslouchání zahraničního rozhlasu během německé okupace.¹⁶¹ V knize se doslova píše, že okupace probíhala ve znamení „*těžké deprese všeho obyvatelstva*“ nebo, že „*ztráta Sudet dopadla na obyvatele drtivě.*“¹⁶² Dále se můžeme dočíst, že: „*Obyvatelstvo plnilo jejich (Němců, pozn. autorky) nařízení s největší neochotou a odporem, zejména se vyhýbalo jejich praporům a vlajkám, které bylo pod trestem zdraviti.*“ A dále: „*Většina obyvatelstva se však nikdy nesmířila s okupantským režimem, jeho barbarstvím a terorem.*“¹⁶³

Podle toho všeho můžeme usoudit, že měla Anna Malinová velmi silný podklad k vlastenectví a že si z tohoto základu musela něco odnést i do dospělosti. Co si ze svého dětství však Anna Malinová odnesla určitě, byl následující zápis z její knihy života: „*Učiň dobro v každé chvíli! Na nikoho nečekej, abys pomohl trpícímu! [...] Jen bezcitní rozpínají své kapsy, zavírají své srdce.*“¹⁶⁴

---

155 Její maminka Josefa byla velmi křesťansky založená, což bylo nejspíše předáno i Anně Malinové.

156 AF Archiv města Nalžovské Hory, Národní škola NH třídní katalog III. (1925-1926), inv. č. 123, ev. č. 237.

157 AF Archiv města Nalžovské Hory, Národní škola NH třídní katalog IV. (1927-1928), inv. č. 125/d, ev. č. 246.

158 Kniha života Anny Malinové, ve vlastnictví její dcery Aleny Voštové.

159 Tamtéž, s. 5.

160 SOA Plzeň, archiv města Klatovy, Škola Nalžovské Hory, inv.č. 327, sig. ŠK 257, Kronika obecné a národní školy (1917-1953), fol. 25,29,30,31-32,33-34,36.

161 SOA Plzeň, archiv města Klatovy, ČS Stříbrné Hory, č.f. 2517, Pamětní kniha četnické stanice (1918-1947), fol. 34. Záznamy z okupace byli do knihy připsány až po konci války.

162 Tamtéž, fol., 31.

163 Tamtéž, fol. 32.

164 Kniha života Anny Malinové, s. 6.

6.2 Praha

V září roku 1931 se Anna Malinová ve svých 17 letech přestěhovala do Prahy za svou kamarádkou Marií Maršálkovou,¹⁶⁵ kterou znala ze Stříbrných Hor. Ta ji nejspíše doporučila jejímu zaměstnavateli,¹⁶⁶ panu Robertu Wolfovi, a ten Annu Malinovou oficiálně zaměstnal ve svém domě, ve Školské ulici, na pozici „*služebná – panská*“.¹⁶⁷ Panské služebné bývaly na začátku 20. století v každé větší, lepší domácnosti. Její náplní práce bylo nejen domácnost obstarat, ale i starost o paní či pána domu, například s oblékáním či česáním. Když začínala tzv. *společenská sezóna* byla služebná povinna také paní vyzvedávat např. z divadla nebo plesů.¹⁶⁸ To, že byla Anna Malinová nejspíš dobrou a pracovitou zaměstnankyní nám značí to, že u rodiny Wolfových pracovala až do svého přestěhování do Nuslí v roce 1936.

Během těchto pěti let v Praze sloužila Anna Malinová v Novém Městě, na Vinohradech, ale i na Žižkově.¹⁶⁹ Někdy v roce 1936 se kamarádky ze Stříbrných Hor seznámily s bratry Malinovými. Marie Maršálová se v září roku 1936 nastěhovala k Františkovi Malinovi a 12. prosince se provdala za jeho bratra, brusiče skla, Josefa Malinu.¹⁷⁰ V této době se Anna Malinová seznámila se svým budoucím manželem, Antonínem Malinou.

Antonín Malina se narodil 10. prosince 1908 jako syn Václava Maliny, zedníka v Nuslích a Marie, rozené Novákové na Pankráci.¹⁷¹ Bydlel s rodiči a se svými sedmi sourozenci na Benešově třídě, dnešní ulice Na Pankráci č. 52.¹⁷² Antonín se vyučil čalouníkem. Dva dny před Vánoci roku 1929 mu zemřel otec. V roce 1930 nastoupil na dvouletou vojenskou službu.¹⁷³ Když se vrátil, pracoval jako čalouník a seznámil se s Annou Malinovou.

---

165 Marie Maruščáková se narodila 10.9. 1912 ve Stříbrných horách a do Prahy se přistěhovala už 13.12. 1930. Viz. SOA Plzeň, sbírka matrik západních Čech, inv.č.1014, sig. Stříbrné Hory 14, index narozených (1837-1949), fol. 19, dostupné z www.portafontium.eu a dále pozn. 167.

166 Marie Maršálová už v jeho službách v té době pracovala.

167 NA Praha, Policejní ředitelství II., Evidence obyvatelstva Prahy (1914-1953/56), č. arch. s. 1420/5, Anna Komárková.

168 Naděžda Machková Prajzová, Služebná v pražské měšťanské domácnosti na přelomu 19. a 20. století. Identita, sociální mobilita a životní styl. Disertační práce, Univerzita Karlova v Praze, 2009, s. 47.

169 NA Praha, P.Ř. II., E.O.P. c.d. Anna Komárková.

170 NA Praha, Policejní ředitelství II., Evidence obyvatelstva Prahy, Maršálek Marie.

171 Václav Malina narozený 12. října 1862 a Marie Nováková byli oddáni v Michli 8.7. 1895.

172 Archiv hlavního města Prahy, Archiv města Nusle úřední knihy, seznam příslušníků obce Nusle, 1827-1924, fol. 37, dostupné na: <http://katalog.ahmp.cz/pragapublica/> [cit. 9.3.2021].

173 NA Praha, Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna (1941-1950), k. 6983, sig. M 686/3, Malina Antonín.

V listopadu 1936 se Anna nastěhovala do bytu v Nuslích č. 52, kde bydlela společně s její kamarádkou Marií Malinovou, jejím manželem a Antonínem Malinou. Svatba Anny a Antonína proběhla 8. května 1937,¹⁷⁴ a v říjnu téhož roku zemřel v důsledku vážného úrazu tatínek Anny Malinové, pan Eduard Komárek.¹⁷⁵ Dne 17. března 1939 se Malinovým narodila dcera Alena.¹⁷⁶ S narozením dětí se situace v malém bytě nejspíš stala neúnosnou, a tak si Josef Malina zažádal ještě před narozením Alenky, 14. února 1939, o povolení provozovat brusičkou živnost na Žižkově, kam se i následně se svou manželkou Marií odstěhovali.¹⁷⁷ Anna a Antonín zůstali v osudném bytě v ulici Na Pankráci č. 52, která se za války přejmenovala na ulici Linecká.

Na začátku roku 1941 se začal Antonín Malina léčit ze schizofrenie. Zasáhla ho poměrně nová forma léčby této nemoci tzv. inzulínovými šoky. Léčba spočívala v tom, že se pacientovi podávaly dávky inzulínu do chvíle, než upadl do kómatu. Tato léčba však byla v 80. letech 20. století zrušena, kvůli četnému výskytu nežádoucích účinků a poškozování organismu nemocného.¹⁷⁸ Antonín Malina zemřel 18. dubna 1941 na epileptiformní záchvaty po inzulínové hypoglykémii.¹⁷⁹ V rodině Malinových se vždy mluvilo o tom, jak byla smrt Antonína velkou tragédií.¹⁸⁰ Můžeme si jen domýšlet, jak těžké období musela Anna Malinová prožívat. Pohřeb Antonína Maliny proběhl 22. dubna 1941 a na tentýž den chová také dcera Anny Malinové svou první a jedinou vzpomínku na svou maminku, když říká „...*tak už nemáme tatínka*.“¹⁸¹ Po smrti manžela byla Anna Malinová nucena si najít práci v kartonážním závodě firmy K. Reicha v Kartouzské ulici na Smíchově.¹⁸² Právě toto rozhodnutí jí nejspíš zavedlo k domácím odboji a Gabčíkovi.

---

174 NA Praha, Policejní ředitelství II., Evidence obyvatelstva Prahy (1914-1953/56), č. arch. s. 1420/5, Antonín Malina.

175 Rozhovor autorky s paní Zuzanou Dohnalovou, vnučkou Anny Malinové, 10.12. 2020. Dále: SOA Plzeň, sbírka matrik západních Čech, inv.č. 1014, sig. Stříbrné Hory 12, index zemřelých (1786–1949), fol. 68, dostupné z www.portafontium.eu [citováno 9.3. 2021].

176 NA Praha, P.Ř. II., E.O. (1914-1953/56), c.d., A.M.

177 NA Praha, Policejní ředitelství II. – všeobecná spisovna, PŘ 1931-1940, k. 8653, sig. M 579/4 Malina.

178 Kateřina Mádlová et al.: Historický přehled vývoje elektrokonvulzivní terapie, Psychiatrická klinika 1. LF UK a VFN, Praha, 2015. Dostupné z: http://www.cspychiatr.cz/dwnld/CSP_2015_6_306_313.pdf [citováno 9.3. 2021].

179 NA Praha, Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna (1941-1950), k. 6983, sig. M 686/3, Malina Antonín. V literatuře se někdy můžeme dočíst, že Antonín Malina zemřel v květnu. V dopisu Policejnímu úřadu četnickému velitelství v Nuslích je však udán měsíc duben. Potvrzení a zaznamenání dopisu je provedeno v květnu.

180 Sama dcera Malinových, paní Alena Voštová neznala pravdivou příčinu smrti jejího tatínka. Po celý život jí bylo prezentováno, že zemřel na infarkt v souvislosti s mobilizací. Rozhovor autorky s paní Zuzanou Dohnalovou, vnučkou Anny Malinové, 10.12. 2020.

181 Emailová komunikace autorky s paní Zuzanou Dohnalovou 1.dubna 2021

182 ČVANČARA, Jaroslav: *Pamětní kniha*. s. 173-174.

6.3 Odboj

Když si Anna Malinová našla zaměstnání na Smíchově, nejspíše právě tam poznala Ludmilu Soukupovou, rozenou Kovárníkovou.¹⁸³ Alenka zatím navštěvovala školku v Praze na Pankráci. V lednu roku 1942 ale onemocněla, a tak jí Anna Malinová odvezla do svého rodného města, kde si ji do péče převzala Alenky babička, paní Josefa Komárková. Anna tedy bydlela ve svém bytě na Pankráci sama.

Na to, jak se Anna Malinová dostala k odboji, existují tři teorie. První verze, kterou podala jako svědectví ona sama při výslechu, ale i při její výpovědi při „*soudním přelíčení s přechovávající vrahů SS-Obergruppenführera Heydricha*“,“¹⁸⁴ je taková, že se s Gabčíkem seznámila cestou z práce v tramvaji. V Národní Politice ze dne 6. září 1942 se píše: „... Malinová vypráví, jak se seznámila s ‘prvním‘ atentátníkem, když jela pouliční drahou v Praze. Jela z práce. Mladý, plavovlasý muž, představil se jí jako Zdeněk Vyskočil. Teprve později se od něho dozvěděla, že jeho pravé jméno je Josef Gabčík.“¹⁸⁵ V Pannwitzově oficiální zprávě o atentátu si můžeme přečíst: „Atentátník Gabčík navázal již počátkem ledna 1942 v tramvaji známost s mladou vdovou.“¹⁸⁶ Je tedy jasné, že se Anna Malinová této verze pevně držela. Existuje ale možnost, že si formu seznámení vymyslela, aby nemusela uvádět jiná jména členů odboje, a aby působila jen jako pouhá milénka parašutisty.

Druhá verze, jež je nejpravděpodobnější, se týká práce Anny Malinové v kartonážní továrně. Sestry Kovárníkovy¹⁸⁷ bydlely v dětství velmi blízko Dolních Vilémovic, kde se narodil Jan Kubiš. Je tedy velmi pravděpodobné, že se znali už před válkou. Dokonce rodina Kovárníkových připustila, že je tato indicie velmi možně pravdivá. Podle této verze by Ludmila Soukupová seznámila Annu Malinovou s odbojem skrz jejich práci v továrně. To, že byly sestry Kovárníkovy součástí odboje, je podložené výpovědí Františka

---

183 Ludmila Soukupová se narodila 5. ledna 1912 v Ohrazenicích, v Třebíčském kraji. Byla v roce 1938 provdána za Antonína Soukupa, se kterým bydleli společně v Praze v Letenské ulici 2 (za války Magdeburgerstrasse). Když byl její manžel v roce 1940 uvězněn, k Ludmile se nastěhovala její sestra Marie Kovárníková. Sestry Kovárníkovy byly velmi důležitou součástí odboje. ČVANČARA, Jaroslav. *Nevzdáme se! Nikdy! c.d.* [PDF]. S. 42, pozn. 40.

184 Národní politika, 6.9.1942, č. v. 245, s. 1.

185 Tamtéž, s. 2. V novinách je špatně uvedeno jméno Malinové. Místo Anna je ve sloupku uvedeno jméno Marie. Celá výpověď viz. Přílohy.

186 ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 723, Dokument č. 1/107.

187 Sestra Ludmily Soukupové se jmenovala Marie Kovárníková, narozená 16.2. 1914 v Ohrazenicích. Pracovala také v Pražské továrně, ale v Hloubětíně. Podle některých indicií se měla společně s Kubišem v roce 1942 v Ohrazenici zastavit. ČVANČARA, Jaroslav: *Někomu život, c.d.* s. 189.

Šafaříka¹⁸⁸, který přežil válku a byl tedy schopen podat svědectví o tom, že děvčatům nechával v jejich okně, v Letenské ulici, zprávy o Heydrichově přítomnosti na Pražském Hradě. Tuto verzi dokládá i svědectví dcery Anny Malinové, paní Aleny Voštové, která do něj napsala: „*Maminka měla v Praze 2 kamarádky, Ludmilu Soukupovou a její sestru Marii Kovárníkovou. Jejich prostřednictvím se seznámila s parašutisty Kubišem a Gabčíkem.*“¹⁸⁹

Třetí verze seznámení Malinové s odbojem je vlastně spleť domněnek. Její byt na Pankráci se nacházel velmi blízko domu manželů Frolíkových v Kvestorské ulici.¹⁹⁰ Je tedy možné, že se mohla k odboji dostat jejich prostřednictvím. Základem této teorie ale je, že by Anna Malinová seznámila s odbojem sestry Kovárníkovy. V tu chvíli by narození Kovárníkových blízko narození Jana Kubiše byla čistou náhodou. Je ale také možné, že když se s Kovárníkovými Malinová seznámila, byly už všechny tři ženy součástí odboje. Toto stanovisko ve své knize zaujímá spisovatelka Veronika Homolová-Tóthová.¹⁹¹ Ačkoliv je podloženo, že se Malinová s Frolíkovými znala a spolupracovala s nimi,¹⁹² pravděpodobnější je spíše to, že se k odbojové činnosti dostala přes kartonážní závod.

Jak Anna Malinová s odbojem spolupracovala, není doloženo žádnými oficiálními, písemnými dokumenty, kromě Pannwitzovy zprávy. Její činnost se hlavně dochovala v paměti pozůstalých a domněnkách historiků. Paní Alena Voštová ve své výpovědi dále píše: „*Maminka a kamarádky parašutisty ukrývaly a sloužily jim jako spojky k panu Šafaříkovi, zaměstnanci Pražského Hradu. Ten posílal parašutistům zprávy o Heydrichově přítomnosti v Praze.*“¹⁹³ Zprávy od pana Šafaříka byly tedy nejspíše předávány Kovárníkovým a od nich šly zprávy Anně Malinové. Ta je poté předávala buď přímo Gabčíkovi, Frolíkovým nebo Janu Zelenkovi – Hájskému.

Předávání zpráv však nebylo jediné, jak Anna Malinová parašutistům pomáhala. Pannwitzovou zprávou je doloženo, že poskytovala úkryt Gabčíkovi nejen před atentátem,

---

188 František Šafařík byl zaměstnanec Hospodářské správy na Pražském Hradě. Byl to bývalý student Jana Zelenky-Hájského, který ho vyhledal a požádal ho o pomoc. Šafařík podal v roce 1946 o událostech svědectví.

189 Dochovaná písemná výpověď dcery Anny Malinové, paní Aleny Voštové, kterou má ve svém osobním archivu.

190 Místa kudy prošel Anthropoid, dostupné na: https://www.tyden.cz/fotogalerie/mista-kudy-prosel-anthropoid_59/ [citováno 11.3. 2020].

191 HOMOLOVÁ TÓTHOVÁ, Veronika. c.d. s. 74-76,129-133. 134-136.

192 PAMĚŤ NÁRODA. Maminko zastřelí mě, napsala Anna Malinová popravená v Mauthausenu. Dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/pribehy/maminko-zastreli-me-napsala-anna-malinova-popravena-v-mauthausenu> [citováno 11.3. 2020].

193 Dochovaná písemná výpověď dcery Anny Malinové, paní Aleny Voštové, kterou má ve svém osobním archivu.

ale i po atentátu.¹⁹⁴ Dále společně s Kovárníkovou doprovázely parašutisty, kam potřebovali jít. Je možné, že je doprovázely na prozkoumávání terénu v Libni nebo na různé schůzky. Jejich doprovod měl od mladých mužů odpoutat pozornost. Doložená je jejich návštěva výstavy „Sovětský ráj“, která měla Čechům okupovanými nacisty ukázat „*ubohé životní poměry sovětského Ruska a hrozbu bolševismu.*“¹⁹⁵ Na výstavě se dala vidět například zchátralá sovětská obydlí, sovětská letadla, tanky či jiné další zbraně. Výstavu parašutisté navštívili právě v doprovodu Anny Malinové a sester Kovárníkových.¹⁹⁶

V Pannwitzově zprávě se dále píše: „*Věděla, že když u ní spával, dával si vždy pod polštář nabitou pistoli. Viděla také bomby, které měl Gabčík několikrát v aktovce u sebe, a ptala se ho na účel těchto věcí. [...] Malinová si tehdy hned myslela, že se jedná o bomby, prý si s tím však nedělala hlavu.*“¹⁹⁷ Tento zápis může působit lehce naivně jakoby s tím Anna Malinová, sama neměla nic společného. Víme ale, že to byla nejspíš právě ona, kdo postupně přenesl bomby a zbraně použité při atentátu, do bytu Frolíkových.¹⁹⁸ U Frolíkových se našlo pět pistolí, munice, zásobníky a opěrka k samopalu Sten Gun.¹⁹⁹

6.3.1 Vztah Josefa Gabčíka a Anny Malinové

K samotnému vztahu Anny Malinové a Josefa Gabčíka je k dispozici pouze zápis v Pannwitzově vyšetřovací zprávě a poté její samotná výpověď na soudním přelíčení. Pannwitz ve své zprávě píše: „*Mezi oběma vznikl velmi rychle intimní vztah, který vedl k tomu, že Gabčík u ní delší čas bydlel...*“²⁰⁰ Anna Malinová je ve zprávě popisována jako „*milenka*“ Josefa Gabčíka. Ve své výpovědi sama Anna Malinová uvedla že „*s ním měla poměr od ledna do května t.r. Nejprve chodili na procházky, později přišel i do bytu, ale trvale u ní nebydlel.*“²⁰¹

Vodítkem, že nebyl vztah mezi Annou Malinou a Josefem Gabčíkem pouze intimní, nýbrž i citový, nám může dosvědčit fakt, že se u ní v bytě Gabčík po atentátu zdržoval takzvaně „*do poslední chvíle*“. Nejen, že byl na Pankráci dva dny před atentátem, ale také

194 ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 724, Dokument č. 1/107.

195 ČVANČARA, Jaroslav: c. d. s. 56/57.

196 Tamtéž, s. 56/57.

197 ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 724, Dokument č. 1/107.

198 JANÍK, Vladislav: Příběh rodiny Frolíkových. 2013. Dostupné na:

<https://mauthausen.webnode.cz/zpracovane-pribehy-veznu-ktm/pribeh-rodiny-frolikovy/> [citováno 11.3. 2020]. Dále také: PAMĚŤ NÁRODA., c. d.

199 Tamtéž.

200 ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 723, Dokument č. 1/107.

201 Národní politika, 6.9.1942, č. v. 245, s. 2.

tam zamířil dva dny po něm. V bytě s Malinovou byl od čtvrtka 28. května až do 1. června, kdy už byli všichni parašutisté v kryptě. Musel tedy poslechnout rozkazy a dostavit se do kostela také.²⁰² Zda se Gabčík za Annou Malinovou zastavil i během pobytu v kryptě, prokázané není. Vzhledem k jejich pohybu po Praze to ale nemůžeme vyloučit. Malinová sice na soudním přelíčení vypověděla, že ji Gabčík 1. června řekl, že přijde později a poté už ho nespatriřila, ale je jasné, že by nebylo chytré tvrdit, že se s ním ještě poté viděla. Je tedy možné, že tuto skutečnost zatajila.

Přece jen se chtěly všechny tři dívky před Němci prezentovat jako pouhé „milenky atentátníků“, které o ničem nevěděly a nebyly do akce vůbec zapojeny. Doufaly, že tím zachrání život mnoho dalším, ale i sobě. Tuto „nálepku“ se také dívkám nasadit povedlo. A mlčením dokonce zachránily život jejich spojce, Františkovi Šafaříkovi. Němci samozřejmě nemohli přiznat, že by se ženy mohly významněji podílet na nějakých odbojových akcích. Vojtěch Šustek ve své knize tuto skutečnost shrnuje následovně: *„Pannwitz dobře chápal, co chtějí jeho nadřízení slyšet. Proto bagatelizoval statečnost členů Anthropoidu, [...] a některé ženy, které je podporovaly, (popisoval) jako osoby chabého rozumu hnané sexuální pudem, a nikoliv vlastními pohnutkami.“*²⁰³

Podle všeho se vztah rozvinul i mezi Marií Kovárníkovou a Janem Kubišem. Tyto vztahy se však nelíbily npor. Adolfu Opálkovi. Podle výpovědi Terezie Kasprové měl *„o chlapce starost, aby se však někde nezamilovali.“* Často jim prý říkával: *„Jen tehdy něco dokážete, nebudete-li míti nějakých závazků a věnujete vše, i sebe naší dobré věci.“*²⁰⁴

---

202 Tamtéž. Výpověď Vladimíra Petřka. s. 2.

203 ŠUSTEK, Vojtěch: c. d., svazek 1., s. 24, Úvod.

204 Tamtéž, s. 792, Dokument č. 1/107.

6.4 Zatčení

V úterý 23. června 1942 vyšla ve všech novinách zpráva o dopadení atentátníků. Ta obsahovala jejich jména a informace o rodině. Nějaké noviny dokonce k informacím přitiskly fotografii.²⁰⁵ Toho samého dne si pro Annu Malinovou přišlo na její pracoviště na Smíchov gestapo.²⁰⁶ Další dva dny byla vyslýchána v jejich řídicím sídle, v Petschkově paláci. Samotný výslechový protokol Anny Malinové se bohužel nezachoval, nebo ještě nebyl v archivních záznamech objeven. Ať už však vypověděla jakkoliv, jisté je, že svým mlčením, jak už bylo uvedeno výše, zachránila život jejich spolupracovníkovi Františkovi Šafaříkovi.

Anna Malinová musela také absolvovat identifikaci mrtvol parašutistů. Byla odvezena do Ústavu soudního lékařství pražské univerzity a byla nucena znovu vypovědět o stycích s Gabčíkem.²⁰⁷ Poté byla 25. června v 17 hodin předána do Pankrácké věznice.²⁰⁸ Podle předávacího protokolu odevzdala jako své jediné jmění jeden náhrdelník²⁰⁹, vše ostatní byla nejspíše nucena zanechat na pracovišti. Na Pankráci si poté krátila chvíle například vyšíváním obrázků, které posílala své mamince do Stříbrných Hor.²¹⁰

Když se švagr Anny Malinové, Josef Malina, dozvěděl, že byla zatčena, běžel do jejich starého společného bytu a sebral všechny doklady a cennosti, co našel. Proto se v archivu paní Aleny Voštové dodnes dochoval například občanský průkaz jejího tatínka, Antonína Maliny.²¹¹ Oficiálně byl však její majetek zabaven až 25. listopadu 1942, kdy byl jejich byt „zabaven za účelem propadnutí“.²¹²

Dne 3. září 1942 se v Petschkově paláci uskutečnil „veřejný“²¹³ proces s představiteli české pravoslavné církve. Ti byli vyjmuti z tajného odsouzení tzv. stanným soudem a byl s nimi veden proces, který prosadil šéf pořádkové policie Kurt Daluege.²¹⁴ Kromě kněze Gorazde, dr. Vladimíra Petřeka a Aloise Čikla se přelíčení zúčastnily i Anna Malinová,

---

205 Nacisté zatajili skutečnost, že si parašutisté vzali život sami a tvrdili, že byli zastřeleni. Lidové noviny, 23. 6. 1942, č. v. 314, s. 1., dále také: Národní politika, 23.6.1942, č. v. 170, s. 1

206 ČVANČARA, Jaroslav: c. d., s. 56/57

207 PANNWITZ, Heinz: c. d., s. 27

208 NA Praha, oddělení fondů státní správy z let 1918-1945, okupační vězeňské spisy – věznice Pankrác 1942.

209 Tamtéž.

210 Vyšitý kapesníček je ve vlastnictví paní Aleny Voštové.

211 Rozhovor autorky s paní Zuzanou Dohnalovou, vnučkou Anny Malinové, 10.12. 2020.

212 NA, fond národní obnovy, jednota založen Protektorátu Čechy a Morava, příkaz gestapa č. 24450/1942 o konfiskaci majetku osob popravených v Mauthausenu dne 24.10.1942, č. 102 Malinová Anna, č. 02367, s. 3.

213 Nazván „veřejný“ byl proto, že se ho mohli účastnit novináři a celou „událost“ zaznamenat.

214 PANNWITZ, Heinz: c. d., s. 27.

Marie Kovárníková a Ludmila Soukupová. Anna a Marie byly nuceny znovu vypovědět, jak se s parašutisty seznámily a kdy je viděly naposledy. Výpověď Marie Kovárníkové působí přeci jen o trochu naivněji, protože tvrdí, že ani neznala Kubišovo pravé jméno. Anna Malinová však přímo uvedla, že: „*se jí svěřil, že je parašutistou. To bylo v dubnu.*“²¹⁵ Dále se zmiňuje o bombách, které jednou přinesl k ní do bytu nebo o tom, jak se jí svěřil, že provedl atentát.

Dodnes bohužel není jasné, kdo Annu Malinovou nacistům udal. K zamyšlení nás ale může přivést údaj, že byla zatčena 23. června 1942, neboli v ten samý den, co nacisté v novinách zveřejnili portréty a údaje o mrtvých parašutistech. Velmi pravděpodobné tedy je, že někdo, kdo například bydlel přímo v domě Malinové, do něj viděl Gabčíka přicházet, po zveřejnění fotky si informace propojil a ze strachu či snad z jiného důvodu tuto informaci nacistům předal. I přesto, že spekulace k historii nenáleží, je tato varianta velmi pravděpodobná. Bylo zjištěno, že i Ludmila Soukupová byla zatčena na základě udání svého domovníka Josefa Otty. A ačkoli se v Čechách udávalo méně než v jiných zemích, i přesto se to dělo.²¹⁶

---

215 Národní politika, 6.9.1942, č. v. 245, s. 2. Celá výpověď viz. přílohy.

216 PANNWITZ, Heinz: c. d., s. 20-21.

6.5 Terezín, poté Mauthausen

Dne 16. září 1942 byla Anna Malinová převezena z Pankráce do Malé pevnosti v Terezíně.²¹⁷ V červnu 1942 tam byl zřízen samostatný dvůr pro ženy, které se nějakým způsobem provinily proti říši. Toto oddělení se nacházelo v pravé části areálu Malé pevnosti. Z dopisu, který obdržela maminka Anny Malinové, víme, že byla vězněna přímo v cele č. 14., ve které se časem tísnilo až 80 žen a jednu dobu v ní pobývala i Milada Horáková.²¹⁸ Když měly ženy k večeru trochu volna, snažily se zabavit, jak se dalo. Často si předváděly různé scénky nebo vytvářely nějaké dárečky pro své blízké.²¹⁹ Tři dny po příjezdu poslala Anna Malinová své mamince dopis, kde napsala: „*Moji nejdražší, zasílám vám srdečné pozdravy. Maminko zastřelí mně. [...] Daří se mi dobře. Zašlete mně Alenky fotografii. Vzpomínám stále na vás všechny a děkuji všem. Srdečně líbá, Anna Malinová.*“ K dopisu přiložila vyrobené srdce z chleba, na které vyryla: „*Drahé Alence, 1942.*“

V době po napsání dopisu byla Anna Malinová odeslána zpět na Pankrác. Zda byl za opětovným přesunem další výslech či nějaká jiná skutečnost, není jisté. K dispozici nemáme ani den, kdy byla na Pankrác opět přijata. Co ale jisté je, že se do Terezína opět vrátila 29. září 1942,²²⁰ neboli v den, který měl určit její další osud.

Čeští vlastenci byli odsouzeni 29. září a poté 7. října 1942 na tzv. stanném soudu, který bez jejich přítomnosti rozhodl o jejich popravení. Samotní odsouzení neměli o rozsudku tušení. Poté, 22. října v 10 hodin ráno, začal jejich převoz z Terezína. Ve vlaku č. 206 byli přes Prahu dovezeni do koncentračního tábora Mauthausen. Když dorazili na místo, byli seřazeni do pětistupů. Použití násilí bylo pro nacisty samozřejmostí. Dále byli nuceni ujít čtyři kilometry až do samotného tábora.²²¹

Když byli vysprchováni, bylo jim přiděleno pouze spodní prádlo a na nádvoří vězení čekali mokří zbytek noci.²²² Dne 24. října 1942 byli po osmé hodině ranní přiváděni na „lékařskou prohlídku“. V reproduktorech hrála hlasitá hudba, příslušníci SS byli v pláštích a na stěnách visely lékařské plakáty. Od 8:30 do 17:42 hodin byli čeští vlastenci zhruba po

---

217 Jmenná evidence památníku Terezín, Anna Malinová. Malá pevnost Terezín sloužila v letech 1940-1945 jako věznice pražského gestapa. Bylo zde vězněno nespočet českých vlastenců a členů odboje. Působila jen jako „průchozí“ věznice. Více na: <https://www.pamatnik-terezin.cz/> [citováno 18.3. 2020].

218 Terezínské listy, Miroslava Langhamerová: kapitola *Heydrichiáda a zřízení ženského oddělení v Policejní věznici Terezín*, vydání 2012, č. 40/2012, s. 80.

219 Tamtéž, s. 81.

220 Jmenná evidence památníku Terezín, Anna Malinová. Dále také: NA Praha, oddělení fondů státní správy z let 1918-1945, okupační vězeňské spisy – věznice Pankrác 1942.

221 ČVANČARA, Jaroslav: *Pamětní kniha*. s. 19.

222 Tamtéž, s. 19.

dvou minutách přivádění k výškoměru. Za stěnou byl však ukrytý střelec, který je střílel do týla.²²³ Anna Malinová byla k výškoměru přivedena přesně v 10:48.²²⁴ Tato utajená poprava měla zajistit poslušnost lidí, u kterých se nacisté báli, že by vzdorovali. Byli to lidé, kteří chtěli o svoje životy bojovat do poslední chvíle. A tak se Němci nezmohli na nic jiného než popravu uskutečnit tak, aby o ní odsouzení nevěděli. Poprava 24. října 1942 ukončila život 135 žen a 127 mužů, kteří bojovali za lepší život v protektorátu.

Popravy pokračovaly 26. ledna 1943, kdy bylo zavražděno dalších 31 vlastenců, kteří se nějak podíleli na atentátu. Ženy byly převedeny do plynové komory a muži střílení. Mezi popravené patřili například: Oldřich Frolík²²⁵, Emilie Pecháčková²²⁶ nebo Marie Svatošová.²²⁷ Úplně poslední poprava účastníků tzv. „heydrichiády“ se uskutečnila 3. února 1944, kdy byl popraven odbojář František Pecháček.²²⁸ Místo, kam chodí pozůstalý dodnes uctívat popravené, se jmenuje „Aschenhalde“, neboli hromada popela. Jediným písemným dokladem, který o těchto popravách existuje, je seznam se jmény, daty narození, dnem a časem úmrtí, který se dochoval v koncentračním táboře.

O smrti svých blízkých se příbuzní českých odbojářů dozvídali postupně a se značným zpožděním. V lednu roku 1943 podala Marie Malinová žádost, aby jí byla poskytnuta informace o stavu její kamarádky Anny Malinové. Dne 1. února 1943 dostává právě tzv. Steuerbeurkunde, úřední kartičku, kde se dočítá o jejím úmrtí.²²⁹

---

223 Tamtéž, s. 19.

224 NA Praha, Okupační vězeňské spisy OVS, k. 153, sig. Mauthausen 3a.

225 Oldřich Frolík měl být zatčen už 15. září 1942. Při jeho zatýkání se ale nacistům odmítl vzdát a došlo k přestřelce, během které zastřelil dva příslušníky SS. Při útěky použil jejich automobil. Zatčen nacisty byl 23. září, kdy byl přelstěn konfidentem gestapa, kterému důvěřoval. ŠUSTEK, V.: c. d., svazek 1., s. 576-580, Dokument č. 1/105, dále: ŠUSTEK, V.: c. d., svazek 1., s. 581-585, Dokument č. 1/106.

226 Emilie Pecháčková, narozena v roce 1893 v Praze, byla členkou Sokolské rezistence a manželkou Františka Pecháčka, jenž byl tvůrcem odbojové organizace Jindra. Nejdříve měla nacistům sloužit jako volavka na lákání dalších odbojářů. Ta se je i přesto snažila varovat, jak to šlo. ČVANČARA, Jaroslav: *Pamětní kniha*. s. 227.

227 Marie Svatošová, rozená Sovíková, byla manželkou Josefa Svatoše, jenž byl popraven již 24.10. 1942. Ve svém společném bytě ukrývali parašutisty a zajišťovali jim základní životní potřeby. Aktovky, které použili Gabčík a Kubiš při atentátu, byli právě Svatošových. Do jejich bytu také doběhl Gabčík, hned po přestřelce s řidičem Heydricha. ČVANČARA, Jaroslav: *Pamětní kniha*. s. 282.

228 ČVANČARA, Jaroslav: *Pamětní kniha*. s. 225.

229 NA Praha, Policejní ředitelství Praha II – prezidium (1941-1950), k. 1659, sig. 42/M-25/12.

6.6 Další osudy rodiny Malinovy a Komárkovy

Dcera Anny Malinové byla od její babičky Josefy Komárkové odvedena nacisty pár dní po zatčení její maminky. O této události se zachoval dopis, kde paní Josefa Komárková situaci popisuje: „*Dceru zabili, byt vykradli, Alenku mně vzali, co zla se natropili. Náš pan Vrchní byl u nás s tím gestapem pro Alenku a pak, když jsem se ho zeptala, jestli ví něco, kde je Alenka, tak mně řek, jako kdyby do vody padla.*“²³⁰

Alenka Malinová (dnes už Voštová), byla převezena do zámečku Jenerálka v Praze, kde byly vězněny děti dalších českých odbojářů. Později byly všechny děti převezeny do internačního tábora ve Svatobořicích. Často se ve Svatobořicích starší děti staraly o mladší. Takhle si paní Alena našla kamarádku Evu Merclovou,²³¹ na kterou vzpomínala ještě dlouho po válce. Nikdo ve Svatobořicích však neznal pravé jméno paní Aleny, a tak jí všichni říkali „Čiča“. Důležitou osobou ve Svatobořicích byla také paní profesorka Marková, v jejíž místnosti se mohlo za odměnu spát.²³²

Dále byly děti českých odbojářů převezeny do Plané nad Lužnicí, kde se o nich začalo dozvídat okolí. Někteří z příbuzných se chodili na děti koukat přes plot. Na konci války o paní Alenu projevíli zájem manželé Klímovi, kteří se stali její novou rodinou. Paní Alena se s nimi přestěhovala do Sezimova Ústí. Zhruba v této době se o Alence dozvěděla paní Josefa Komárková a napsala již zmíněný dopis, ve kterém mimo jiné stojí: „*Paní profesorko Marková, přijměte ode mě to nejsrdečnější poděkování, jaké umím. Zaplat' Vám pán Bůh za Vaši ochotu, že jste se s paní učitelkou Koutenskou o mojí Alence smluvili a mně o ní sdělili. Jak jsem obdržela od Vás dopis, hned 2. září jsem jela do Sezimovo Ústí, abych Alenku viděla. [...] Lidi mně jen říkali, že když zabili Andu, tak zabili Alenku taky.*“²³³

Klímovi si Alenku zamilovali. Samotným se jim nikdy nepodařilo mít vlastní dítě, a tak byli velice šťastní, že se o ni mohou starat. Možná právě z tohoto důvodu, se jí snažili její pravé kořeny co nejvíce zatajit. Její vzpomínky na rané dětství byly celý život potlačovány a téma války bylo v rodině tabu. Vše se začalo pomalu měnit, když Alenku vyhledali Malinovi. Klímovi měli v Praze vzdálenou rodinu, a tak se tam vídali i s Malinovými. Také ji občas brali za její babičkou, paní Josefou Komárkovou. O tom, že

---

230 Dopis paní Josefy Komárkové, paní profesorky Markové z roku 1945, ve vlastnictví paní Aleny Voštové.

231 Eva Merclová byla dcerou Františka a Milady Hejlových, jež byli součástí sokolské odbojové organizace Jindra. Více o paní Merclové na: <https://www.pametnaroda.cz/cs/merclova-eva-1931>.

232 PAMĚŤ NÁRODA. Alena Voštová (*1939), c.d.

233 Dopis paní Josefy Komárkové, paní profesorky Markové, ve vlastnictví paní Aleny Voštové.

jsou rodina, však nepadlo ani slovo. Děti Malinových byly vrstevníci paní Aleny, a tak jednou dostaly za úkol nenápadně Alence sdělit, že jsou jedna rodina. Paní Klímová však pravdu o Alenčině minulosti nenesla dobře. Během jejího života se děly i další incidenty, pokaždé se je paní Klímová však snažila nějak omluvit. Pravdu o svém původu se paní Alena dozvěděla až po smrti své adoptivní maminky.²³⁴

Kvůli tomu, že se v Československu dostal po roce 1948 k moci další totalitní režim, bylo pro paní Alenu, těžké se vracet ke svým kořenům. Paní Josefa Komárková však stále bydlela ve Stříbrných Horách a se svou vnučkou se vídala i nadále. V roce 1965 musela paní Komárková pochovat už druhou dceru, sestru Anny Malinové, Josefu Potužickou. V tom samém roce přijela z Ameriky vnučka paní Komárkové Drahoslava, jejíž návštěva podle pamětnické výpovědi „*zamotala hlavy i komunistům*.“²³⁵ Paní Komárkové měla celý život dodávat sílu víra a její návštěvy bohoslužeb v místním kostele. Později se přestěhovala k paní Aleně Voštové a její dceři paní Zuzaně Dohnalové do Tábora. Paní Zuzana vzpomíná na její prababičku velice pěkně. Podle jejích slov to byla: „*Moc milá babička, která i ve svém pokročilém věku sedávala v křesle a četla knihy bez brýlí*.“ Paní Komárková zemřela po roce 1973 v Chebu u svého syna.

Díky paní profesorce Markové se však začaly svatobořické děti každoročně scházet už po válce a společně vzpomínaly na jejich statečné rodiče. Paní Alena Voštová se o skupině dozvěděla díky rozhlasové relaci. Po Sametové revoluci se spojila s historiky a začala řádně pátrat po svých kořenech. V roce 2001 se odstěhovala do Prahy, kde žije i dnes. Každý rok se účastní setkání svatobořických dětí, zúčastnila se projektu „Paměť národa“ a podává rozhovory o své minulosti. Dodnes je v kontaktu s rodinou Malinových i Komárkových.

---

234 Rozhovor autorky s paní Zuzanou Dohnalovou, vnučkou Anny Malinové, 10.12. 2020.

235 Emailová korespondence autorky s panem Richardem Löblem, starostou obce Stříbrné hory v letech 2010 až 2018.

7 ZÁVĚR

V předložené bakalářské práci jsem se věnovala největší odbojové akci druhé světové války. Především jsem se zaměřila na propojení zahraničního a domácího odboje. Velkou součástí odboje domácího byli tzv. „obyčejní“ lidé, kteří neváhali podat pomocnou ruku těm, kteří bojovali za konec nacistické nadvlády. I přesto, že se to Němcům nehodilo přiznat, ženy měly v odboji často důležitou roli. Jedna z těchto statečných žen se stala ústředním tématem mé práce. O Anně Malinové toho dosud nebylo napsáno dostatek. V archivech o ní sice nějaké informace existují, nemapují však její život tak, jako jsou zmapovány životy jiných odbojářů. Věřím ale, že s objevováním dalších a dalších informací bude o Anně Malinové a o ostatních 294 obětech heydrichiády napsáno mnoho nových publikací.

Díky pracím historiků, jako jsou Jaroslav Čvančara, Vojtěch Šustek, Eduard Stehlík a dalších, jsem si utvořila základní obrázek a mohla život Anny Malinové rozšířit o další informace. Svou návštěvou Klatovského archivu jsem přidala informace z jejího dětství. V Pražském Národním archivu jsem našla informace o jejím příjezdu do Prahy a prostudováním dostupných materiálů jsem shrnula tři možné teorie jejího připojení k odboji. Rozhovorem s rodinou Anny Malinové jsem rozšířila informace o osudech jejich příbuzných.

Na začátku své práce jsem si položila otázku, zda se Anna Malinová přidala k odboji kvůli lásce ke Gabčíkovi či z lásky ke své zemi. Na tuto otázku asi nikdy nenajdeme jednoznačnou odpověď. Po zkoumání jejího života ale musím přiznat, že roli nejspíš hrály částečně oba motivy. Anna Malinová byla vychována velmi vlastenecky a křesťansky. Zároveň byla ale ženou s vlastní hlavou, která se nebála odjet z malé vesničky do víru velkoměsta. Mohla bych napsat, že celý její život byl podložen vlastenectvím, a že byla ochotna pro svou zemi položit život. Na druhou stranu ale musím vzít v potaz, že byla matkou malé dívky a nejspíše ji také uchvátilo kouzlo padákového vojáka, který bojoval za spravedlnost. Anna Malinová byla lidská bytost. I přes všechny překážky se rozhodla pomáhat, protože věděla, že je to správná věc. Nejspíš neustále doufala v dobrý konec, který jí ale bohužel nebyl dopřán. Je možné, že s jejím zatčením a persekucí svých činů v nějakých momentech litovala, jako by nejspíš litoval každý obyčejný člověk. To ale její činy nedělá menšími, právě naopak. Přece jen svým dílem v odboji pomohla zachránit životy dalším lidem, kterým by je Reinhard Heydrich vzal.

V květnu letošního roku si připomeneme 79. výročí atentátu na zastupujícího říšského protektora. Touto prací bych chtěla vzpomenout nejen na činy parašutistů, kteří atentát provedli, ale i na činy těch, kteří stáli v pozadí atentátu a byli jeho nesmírně důležitou součástí. Nikdo z nás si nemůže být jistý, jak by se v jejich pozici zachoval. Udržet si správný úsudek v náladě protektorátu a ve stínu neustálé propagandy nebylo samozřejmostí. I přesto, že se o takových lidech mezi veřejností moc nemluví, byli i tací, kteří pomoc odmítli či dokonce šli nacistům naproti. Proto je důležité vzpomínat vždy i na ty nejmenší dobré skutky okupovaných Čechů.

8 SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

8.1 Archivní prameny

Státní okresní archiv Klatovy

Archivní fond: Archiv města Nalžovské Hory

Státní oblastní archiv Plzeň

Archivní fond: Sběrka matrik západních Čech, Archiv města Klatovy

Národní archiv Praha

Archivní fond: Policejní ředitelství, Oddělení fondů státní správy, Fond národní obnovy, okupační vězeňské spisy

Archiv hlavního města Prahy

Archivní fond: Archiv města Nusle, seznam příslušníků obce Nusle

8.2 Články a dobový tisk

Národní politika, 6.9. 1942.

Lidové noviny, Brno, 31. 5. 1942.

[ČVANČARA, Jaroslav](#): *Nevzdáme se! Nikdy! JAROSLAV ČVANČARA Josef Gabčík. Život a smrt velitele paraskupiny ANTHROPOID*

[ČVANČARA, Jaroslav](#): *Ni zisk, ni slávu. Příběh Jana Zelenky-Hajského a jeho sokolské ilegální skupiny říjen*

Terezínské listy, Miroslava Langhamerová: kapitola *Heydrichiáda a zřízení ženského oddělení v Policejní věznici Terezín*, vydání 2012, č. 40/2012.

8.3 Disertační práce

Naděžda Machková Prajzová, *Služebná v pražské měšťanské domácnosti na přelomu 19. a 20. století*. Identita, sociální mobilita a životní styl. Disertační práce, Univerzita Karlova v Praze, 2009.

8.4 Literatura

ANDREJS, Jaroslav. *Smrt boha smrti: legendy a skutečnost kolem atentátu na Heydricha*. Brno: Jota, 1997. Military (Jota). ISBN 80-7217-011-2

BURIAN, Michal, Aleš KNÍŽEK, Jiří RAJLICH a Eduard STEHLÍK. *Atentát: operace Anthropoid 1941-1942*. Dotisk 2. upraveného vydání. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informačních služeb, 2011. ISBN 978-80-7278-411-0

ČVANČARA, Jaroslav. *Někomu život, někomu smrt: československý odboj a nacistická okupační moc: 1941-1943*. Praha: Laguna, 1997. ISBN 80-85952-19-X

ČVANČARA, Jaroslav. *Pamětní kniha: 294 hrdinů a obětí heydrichiády popravených v Mauthausenu*. Praha: Archiv hlavního města Prahy ve spolupráci se spolkem Scriptorium, c2013. ISBN 978-80-86852-51-5

ČVANČARA, Jaroslav. *Děti nepřátel Říše*. Praha: Centrum české historie, 2019. ISBN 978-80-88162-20-9

DREJS, Jan. *Za Heydrichem stín*. Praha: Naše vojsko, 1947. Knižnice napětí. ISBN neuvedeno

FEIERABEND, Ladislav Karel. *Politické vzpomínky II. 2.*, upr. vyd. Brno: Atlantis, 1994. ISBN 80-7108-092-6

HLAVSOVÁ, Jana Raila. *Deníky z krypty: poslední dny sedmi parašutistů za heydrichiády*. Praha: Epoque, 2018. ISBN 978-80-7557-122-9

HOMOLOVÁ-TÓTHOVÁ, Veronika. *Máma milovala Gabčíka*. Přeložil Václav KRÁLÍČEK. Praha: Ikar, 2019. ISBN 978-80-249-3929-2

JELÍNEK, Zdeněk, ŠUSTEK, Vojtěch, ed. *Operace Silver A. 2.*, rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Scriptorium, 2010. ISBN 978-80-87271-28-5

KMOCH, Pavel. *Operace Anthropoid: Epilog: atentát na Reinharda Heydricha ve světle dobových pramenů*. Praha: Academia, 2018. 1938-1953. ISBN 978-80-200-2869-3

KUBÍK, Lubomír. *Proč Gabčík nestřílel: román*. Praha: Prostor, 2006. ISBN 80-7260-166-0

KURAL, Václav. *Vlastenci proti okupaci: ústřední vedení odboje domácího: 1940-1943*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-397-0

KYNCL, Vojtěch. *Stroje na smrt: plynové vozy a nacistická technologie konečného řešení*. Praha: Epoque, 2014. Traumata války. ISBN 978-80-7425-222-8

KYNCL, Vojtěch. *Lidice: zrození symbolu*. Praha: Academia, 2015. ISBN 978-80-200-2482-4

KYNCL, Vojtěch, Jiří PADEVĚT, Kamila CHVOJKOVÁ, Pavel ŠMEJKAL a Adolf VONDRKA. *Ležáky a odboj ve východních Čechách*. Vydání I. Praha: Academia, 2016. ISBN 978-80-200-2633-0

LIFTON, Robert Jay. *Nacističtí lékaři: medicínské zabíjení a psychologie genocidy*. Praha: BB/art, 2008. ISBN 978-80-7381-452-6

PANNWITZ, Heinz. *Pannwitzova zpráva o atentátu na Heydricha*. Přeložil Stanislav BERTON. Praha: BVD, 2016. ISBN 978-80-87090-97-8

SCHILDBERGER, František. *Ležáky 24. června 1942*. 2. upr. vyd. Hradec Králové: Kruh, 1987. Kraj (Kruh).

STEHLÍK, Eduard. *Jan Kubiš: nezastaví mne ani to nejhorší...* Polnička: Tváře, 2017. ISBN 978-80-88041-14-6

ŠULC, Jiří. *Dva proti Říši*. V Praze: Knižní klub, 2007. ISBN 978-80-242-1935-6

ŠUSTEK, Vojtěch a Pavel ALEŠ. *Zlato se čistí v ohni: o životě, oběti a smrti pravoslavného kněze ThDr. Vladimíra Petřka, jeho rodičů a sourozenců*. Praha: Návrat domů, c2008. ISBN 978-80-7255-176-7

ŠUSTEK, Vojtěch. *Atentát na Reinharda Heydricha a druhé stanné právo na území tzv. protektorátu Čechy a Morava: edice historických dokumentů*. Praha: Archiv hl. m. Prahy, 2012. Documenta Pragensia, ISBN 978-80-86852-48-5

8.5 Filmy

LANG, Fritz: *Hangmen Also Die!* 1943.

SIRK, Douglas: *Hitler's Madman*. 1943.

SEQUENS, Jiří: *Atentát*. 1964.

ELLIS, Sean: *Anthropoid*. 2016.

8.6 Internetové zdroje

<https://www.pamatnik-terezin.cz/>

<https://www.portafontium.eu>

<https://collections.arolsen-archives.org>

<https://www.pametnaroda.cz/cs>

<http://heydrichiada.pardubice.eu>

<https://www.mocr.army.cz>

<https://www.holocaust.cz>

<https://mauthausen.webnode.cz>

https://www.tyden.cz/fotogalerie/mista-kudy-prosel-anthropoid_59/

<https://www.pametnaroda.cz>

<http://www.cspychiatr.cz>

8.7 Další zdroje

Edice dokumentů. Operace Anthropoid. Ročenka 2012. VHA. Praha 2013. Dostupné na: <https://www.vuapraha.cz>

Legendy, nesmysly a mýty heydrichiády, beseda 2012, Ústav pro studium totalitních režimů, dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=vsCV25VC5Sk>

Emailová komunikace s matrikářkou v Nalžovských Horách, Jitkou Vrágovou, 27.10.2020.

Emailová komunikace s panem Richardem Löblem, starostou obce Stříbrné hory v letech 2010 až 2018, 1.-2.12. 2020.

Rozhovor s paní Zuzanou Dohnalovou, vnučkou Anny Malinové, 10.12. 2020.

Emailová komunikace s paní Zuzanou Dohnalovou, vnučkou Anny Malinové, 1.4. 2021.

9 PŘÍLOHY

- 1 Portrét Anny Malinové ²³⁶
- 2 Výpis z třídního katalogu docházky a prospěchu Anny Malinové z druhého oddílu třetí třídy 1925/1926 ²³⁷
- 3 Výpis z třídního katalogu docházky a prospěchu Anny Malinové z prvního oddílu čtvrté třídy 1926/1927
- 4 Portrét Antonína Maliny ²³⁸
- 5 Pamětní deska manželů Frolíkových v Praze na Pankráci²³⁹
- 6 Dům manželů Frolíkových v Praze na Pankráci
- 7 Výpověď Anny Malinové při „*soudním přelíčení s přechovávající vrahů SS-Obergruppenführera Heydricha*“ v Národní politice²⁴⁰
- 8 Dopis, který poslala Anna Malinová své mamince z Terezína
- 9 Pomník Anny Malinové v Nařovských Horách
- 10 Pomník operace Anthropoid v Praze – Libni
- 11 Malba v podchodu v Praze – Libni 1.0
- 12 Malba v podchodu v Praze – Libni 2.0
- 13 Kniha popravených Mauthausen

---

236 Obrázky č. 1. a 8. jsou ve vlastnictví pamětnice Aleny Voštové.

237 Obrázky č. 2. a 3. jsou kopie vysvědčení z Klatovském archivu, pořízeny 9.12. 2020.

238 Obrázky č. 4. a 13. jsou kopie originálů, nacházející se v Národním archivu, pořízené 16.12. 2020 a 27.1. 2021.

239 Obrázky č. 5.,6., 10., 11. a 12. jsou fotografie autorky, pořízené 2.12. 2020 a 12.2. 2021.

240 Obrázky č. 7. je kopie výpovědi Anny Malinové v dobovém tisku.

Příloha č. 1 – Portrét Anny Malinové

Příloha č. 2. – Výpis z třídního katalogu docházky a prospěchu Anny Malinové z třetí třídy základní školy

Str. 37

oddělení

Jméno a příjmení

Anna Komárková

Číslo řadné *36*

narození

10. března

19*14*

náboženství

řím.-katol.

Rodná obec

Křtiny, okres

Klatovsko, země

země

Čechy

Domovská obec

Křtiny, okres

Klatovsko, země

země

Čechy

jest očkovaná

začala chodit do školy vůbec dne

16. října 1920

do školy zdejší

dne

16. října 1920

Jméno, stav a bydliště (číslo domu) otce (nebo matky)

Eduard, zámečnick

u Křtinych Karách č. 127

Jméno, stav a bydliště (číslo domu) poručníka (nebo stravovatele)

Opatrovnický soud:

Klasifikace					Výkaz docházky školní													Poznámky	
ve čtvrtletí					Vysvědčení poručující	dne	září	října	listopadu	prosince	ledna	února	března	dubna	května	června	července		srpna
I.	II.	III.	IV.																
Mravy	1	1	1	1		1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pilnost	2	2	3	3		2.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Prospěch						3.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
V náboženství	1	2	1	1		4.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v občanské nauce a výchově	2	2	2	2		5.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ve čtení	3	3	3	3		6.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v mluvnici a pravopise	3	3	3	3		7.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ve slohu	2	3	3	3		8.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ve věcném učení	-	-	-	-		9.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ve vlastivědě	2	3	3	3		10.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v zeměpise	-	-	-	-		11.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v dějepise	-	-	-	-		12.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v přírodopise	-	-	-	-		13.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v přírodopytě	-	-	-	-		14.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v počtech s měřičtvím	2	3	3	3		15.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v kreslení	2	2	3	3		16.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v psaní	2	3	3	3		17.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ve zpěvu	2	2	2	2		18.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v ručních pracích výchovných	-	-	-	-		19.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v ručních pracích ženských	1	1	1	2		20.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v tělesné výchově	1	1	1	1		21.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
v předmětech nepovinných	-	-	-	-		22.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
nejší úprava písemných prací	2	2	2	2		23.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Zameškaných	2	2	2	2		24.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
omluvených	2	2	2	2		25.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
neomluvených	-	-	-	-		26.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Měsíční součet půldnů zameškaných	omluvených					27.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	neomluvených					28.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
						29.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
						30.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
						31.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
							1	1	-	-	-	2	-	4	5	13			

Od 19. do 23. změnila sídlo učitelky.

III. tř.

2. odd.

Jest způsobilá postoupiti do vyšší třídy (vyššího oddělení).

Přesídil... dne ..... do.....

Vystoupil... dne ..... : vysvědčení na propuštěnou (na odchodnou, frekventační)

vydáno dne ..... pod č. j. ....

Příloha č. 3. – Výpis z třídního katalogu docházky a prospěchu Anny Malinové ze čtvrté třídy základní školy

oddělení.....
 Jméno a příjmení Anna Komárková, Číslo řadné 15
 narozená dne 19. května 1914, náboženství řím. katol.
 Rodná obec Štítné Hory, okres pol.: Blatovy, země: Čechy, župa: Plzeň
 Domovská obec: Štítné Hory, okres pol.: Blatovy, země: Čechy, župa: Plzeň
 jest očkována, začala chodit do školy vůbec dne 16. září 1920, do školy zdejší dne 16. září 1920
 Jméno, stav a bydliště (číslo domu) otce (nebo matky) Eduard, páněvník, Štítné Hory č. 124
 Jméno, stav a bydliště (číslo domu) poručníka (nebo bytného).....
 Opatrovnický soud:.....

Klasifikace					Výkaz docházky školní											Poznámky	
ve čtvrtletí					dne	září	října	listopadu	prosince	ledna	února	března	dubna	května	června		
I.	II.	III.	IV.	Výsledná propůjčka													
Mravy	1	1	1	1	1.											↑	
Pilnost	2	2	2	2	2.				↑							↑	
Prospěch																	
v náboženství	1	1	1	1	5.		↑									↑	
v občanské nauce a výchově	2	2	2	2	6.											↑	
v prvouce	-	-	-	-	7.												
ve čtení	3	3	3	3	8.		↑									↑	
v mluvnici a v pravopise	3	3	3	3	9.		↑										
ve slohu	3	2	2	2	10.		↑									↑	
v učení o domovině	-	-	-	-	11.		↑									↑	
v zeměpise	2	2	2	2	13.												
v dějepise	3	3	3	2	14.												
v přírodopise	2	2	2	2	15.											↑	
v přírodopytě	3	2	2	2	16.												
v počtech s měřictvím	3	2	2	2	17.												
v kreslení	2	2	1	1	18.												
v psaní	3	3	3	3	19.					↑							
ve zpěvu	1	1	1	1	21.					↑							
v ručních pracích výchovných	-	-	-	-	22.												
v ruč. pracích žen. s naukou o dom. hosp.	2	2	2	1	23.												
v tělesné výchově	1	1	1	1	24.		↑										
v předmětech nepovinných	-	-	-	-	25.												
	-	-	-	-	26.		↑									↑	
	-	-	-	-	27.						↑	↑					
Vnější úprava písemných prací	3	2	2	2	28.											↑	
Zameškaných půldnů	omluvených	12	7	2	15	29.											↑
	neomluvených	0	0	0	0	30.											↑
Měsíční součet půldnů zameškaných	omluvených				31.												
	neomluvených						4	3	0	7	0	1	1	0	8	6	
							0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Jest způsobila postoupení do vyšší třídy (vyššího oddělení).

Přesdlil dne ..... do .....

Vystoupil dne .....; vysvědčení na propuštěnou (na odchodnou, frekvenční)

vydáno dne ....., pod č. j. ....

Příloha č. 4. – Portrét Antonína Maliny, manžela Anny Malinové

Příloha č. 5. – Pamětní deska manželů Frolíkových v Praze na Pankráci

Příloha č. 6. - Dům manželů Frolíkových v Praze na Pankráci

avně Morav-
ovou kávu a
robce -- Hří-
y. Oni sami
stě o jména
at mi řekl,
ě, na příklad
odinu z Ro-
proval nic?
li ještě. Řekl
kostele pro-
é osoby, že
tom mlčel.
vlastně dva
si zavázal,
e viděl a že
tentátu. Haj-
police a tě-
ěsně. Vypráv-
že byla jed-
rach, protože
ěmu, ale že
ěl totéž také
ovu a vypráv-
jet do Ber-
těžká doba
dlil. Odpově-
í. A tu jsem
policejné ne-
řekl, že jste
atentátních
rdali jsou to
sou v kostele
něco společ-
v tom, že tito
zmlzet. Pak
ávratu seděli
kl a já a byli
o jednou sta-
ím zájmu a
á nejdřív do-
it stopy, pro-
mit špatně
také pistole?
ř
pistolí, která
ět a ukazuje
rvé pistole to
ačka Colt.
dokonce i ně-
vin, že jeden
u. Nenapadlo
to lidé, kteří
zbraň.
ity. Va všech
řekl z Coltu.
ř
le...
podrobnosti,
ak některých

vyhýbal. Že by si snad lidé z hrobky hráli a je-
ho dětmi, o tom neví nic. V 15.40 hod. končí
Loudův výslech. Je odváděn pryč z jednací
síně.

Během příštích okamžiků přivádějí dozorce tři
ženy. Jsou to Marie Malinová, vdova, Marie Ko-
vánková, svobodná a Soukupová Ludmila. Vše-
chny vypovídají česky a jsou slyšeny jako svěd-
kyně.

Marie Malinová vypráví, jak se seznámila
s „prvním“ atentátníkem, kdž byla pouliční
drahou v Praze. Jela z práce. Mladý, plavo-
vlasý muž představil se jí jako Zdeněk Vy-
skočil. Teprve později se od něho dozvěděla,
že pravé jméno je Josef Gabčík. Měla s ním
poměr od ledna do května t. r. Nejprve chodi-
li na procházky, později přišel i do bytu, ale
trvale u ní nebydlel. Řekl jí, že pracuje u Ja-
nečků. Tázala se, v jakém oboru. A on jí uklid-
nil: „To se dozvíš až...“.

Při bližším styku se jí světil, že je parašu-
tistou. To bylo v dubnu. Jedenkrát přinesl si
s sebou v aktovce i jakési koule. Když se tázala,
co to je, odpověděl: „Nesahej na to, moh-
lo by se ti něco stát...“. Dále se už netázala,
ale později on sám jí řekl, že jsou to bomby.
Během doby zdržoval se u ní i déle, tak dva
i tři dny.

Den před atentátem byl také u ní — v den
čínu, t. j. ve středu, tam ale nebyl. Přišel
až ve čtvrtek. Byl rozčilený. Když se ho tázala
proč, odvětil: „Byl atentát, což to nevíš?“
Teprve později jí řekl, že je jedním z atentá-
tníků. Odsoudila prý jeho čin a řekla, že ten,
kdo to udělal, je lump. „Tedy ten lump stojí
před tebou,“ řekl Gabčík.

Malinová vypovídá, že znala i druhého příte-
le Gabčíkova. Jmenoval se prý Otta Strnad,
znala ho také od ledna t. r.

Gabčík u Malinové byl až do pondělí 1. čer-
vna. Nevycházel vůbec z domu. V pondělí, když
odcházel slíbil, že přijde později, ale nefekl,
kam jde. Pak ho už nespatriła. Až obrázek
v novinách a jeho mrtvolu.

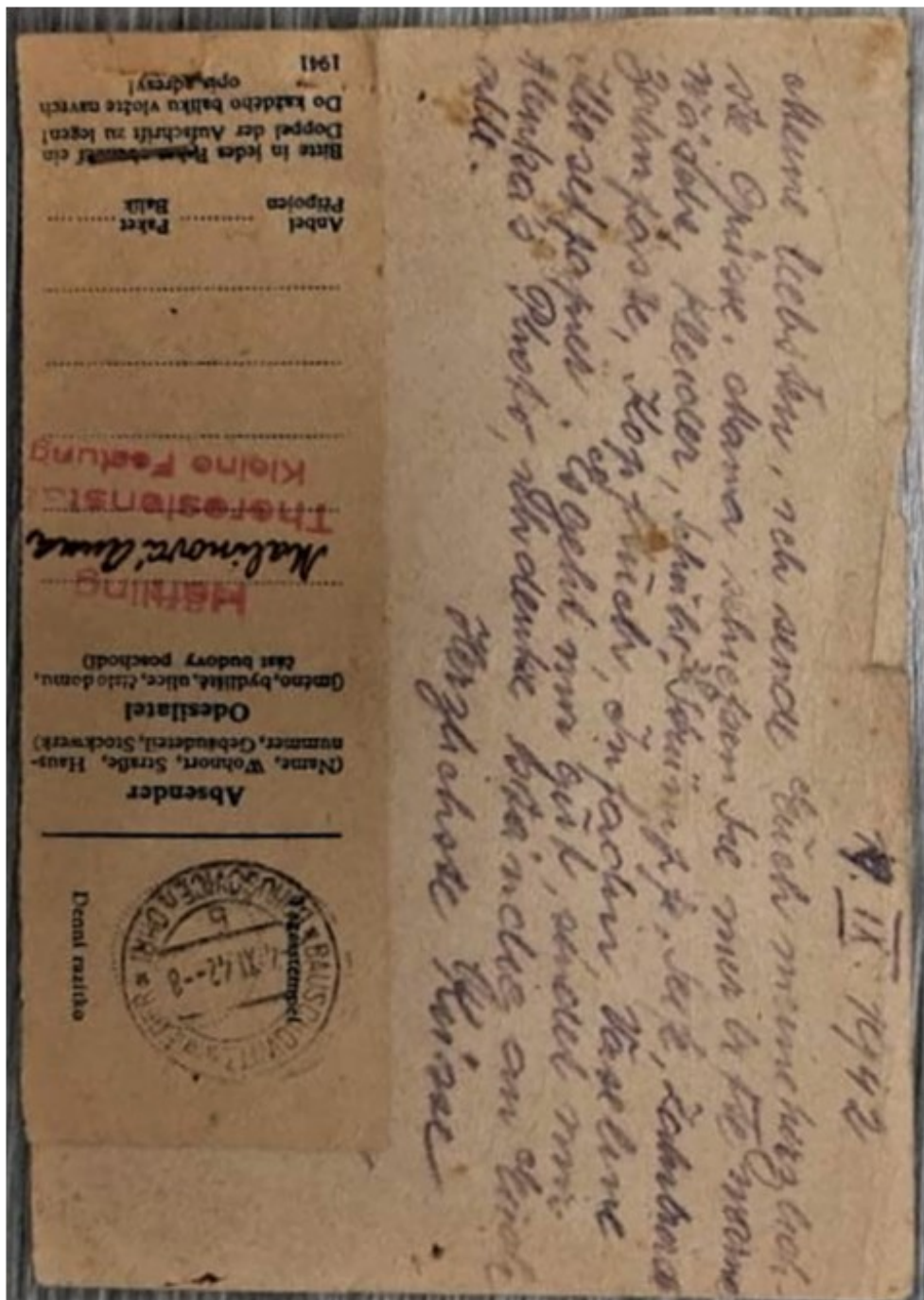
V 15.45 hod. je přivedena Kovánková, milen-
ka „Ottova“ — který se jí představil jako Ja-
roslav Navrátil. Pravé jméno se dozvěděla až
z novin. Byl to Kubiš. Vypráví: jednu neděli ve-
čer přišla k nim do bytu Malinová a pravila,
že má chlapce, který by se chtěl seznámit s ně-
jakou dívkou. Ujednala schůzku a „Ottu“ při-
vedla. Šli spolu na výstavu „Sovětského ráje“.
U ní v bytě Kubiš nebydlel, byl u ní asi pět-
krát přes noc. Vždy tak po 14 dnech. Kdysi při
vyprávění o přátelích v USA se jí „Navrátil“
zmínil, že byl „také za mořem“, ale nefekl, že
je parašutistou. Ani Malinová, ač to věděla, jí
to prý nefekla. Kubiš u ní byl dva dny před
atentátem a řekl, že se za tři dny objeví znovu.
Také dostal slovu. Přišel asi 3.—4. den, ale zdr-
žel se jen 1/2 hodiny. Měl rudé oko a říkal, že
se byl poraněn způsobil při práci. Když však přišel
druhý den znovu, přiznal se jí, že je atentá-
tníkem. Ona však prý nevěřila. Naposledy ho
viděla 8. či 9. června t. r., později pak už jen
jeho obrázek v novinách a jako mrtvolu. Konec
výslechu Kovánkové byl v 15.57 hod.

Předseda předvolává

biskupa Gorazda.

Ten vypráví, že od r. 1941 podléhá služebně do
Berlín, protože prý neměl žádné spojení se
Svatým synodem katolickým.

Příloha č. 8. – Dopis Anny Malinové z Terezína

Příloha č. 9. – Pomník v Nalžovských Horách

Příloha č. 10. – Pomník operace Anthropoid v Pražské Libni

Příloha č. 11. – Podchod v Libni – malba 1.0

Příloha č. 12. – Podchod v Libni – malba Anna Malinová

Příloha č. 13. – Kniha popravených 24. 10. 1942 se jménem Anny Malinové

№	№	№	№	№	№	№	№
№	№	№	№	№	№	№	№
53	1	1	1	1	1	1	1
54	1	1	1	1	1	1	1
55	1	1	1	1	1	1	1
56	1	1	1	1	1	1	1
57	1	1	1	1	1	1	1
58	1	1	1	1	1	1	1
59	1	1	1	1	1	1	1
60	1	1	1	1	1	1	1
61	1	1	1	1	1	1	1
62	1	1	1	1	1	1	1
63	1	1	1	1	1	1	1
64	1	1	1	1	1	1	1
65	1	1	1	1	1	1	1
66	1	1	1	1	1	1	1
67	1	1	1	1	1	1	1
68	1	1	1	1	1	1	1
69	1	1	1	1	1	1	1
70	1	1	1	1	1	1	1
71	1	1	1	1	1	1	1
72	1	1	1	1	1	1	1
73	1	1	1	1	1	1	1
74	1	1	1	1	1	1	1
75	1	1	1	1	1	1	1
76	1	1	1	1	1	1	1
77	1	1	1	1	1	1	1
78	1	1	1	1	1	1	1
79	1	1	1	1	1	1	1
80	1	1	1	1	1	1	1
81	1	1	1	1	1	1	1
82	1	1	1	1	1	1	1
137/83	1	1	1	1	1	1	1